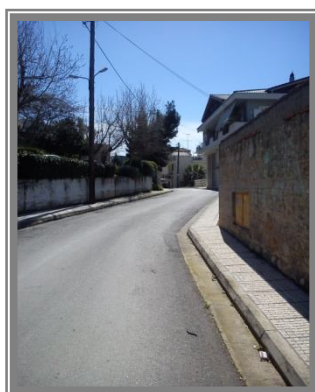

«Η Ιστορία της Θήβας μέσα από τις οδούς της»

3ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΘΗΒΑΣ
Τάξη: Β'

Σχολικό έτος: 2012-2013

Υπεύθυνες καθηγήτριες:
Βασιλείου Μαρία
Παπαδιώτη Αικατερίνη

ΤΜΗΜΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

ΓΙΑΝΝΙΟΥ ΠΗΝΕΛΟΠΗ

ΔΑΒΑΡΗ ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ

ΚΑΣΤΑΝΙΑ ΞΑΝΘΗ

ΚΟΥΤΣΟΒΑΣΙΛΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΜΑΥΡΑΚΗ ΕΛΕΝΗ

ΟΝΕΑΓΚΑ ΜΑΡΙΟΣ

ΠΑΠΑΓΚΙΚΑ ΣΩΤΗΡΙΑ

ΠΑΠΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΣΑΛΤΑ ΜΑΡΙΛΕΝΑ

ΣΤΡΑΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΤΑΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΑ

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΧΟΤΖΑ ΚΛΑΪΝΤΗ

ΧΟΤΖΑ ΚΕΛΑΜΕΝΤ

Περιεχόμενα

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ.....	3
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	3
ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΗΒΑΣ - ΘΗΒΑΪΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ.....	5
Σκοπός ενότητας	5
Οδοί με τις οποίες ασχοληθήκαμε.....	5
Φωτογραφικό υλικό οδών.....	7
Εισαγωγή στον Θηβαϊκό Μύθο.....	7
ΘΗΒΑΪΚΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑ.....	15
Σκοπός Ενότητας.....	15
Οδοί με τις οποίες ασχοληθήκαμε.....	15
Θηβαϊκή Ηγεμονία 371-362 π.Χ.	16
Φωτογραφικό υλικό οδών.....	17
ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ-ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ.....	20
Σκοπός ενότητας	20
Οδοί με τις οποίες ασχοληθήκαμε.....	20
Φωτογραφικό υλικό.....	22
Διαφωτισμός, Γαλλική και Ελληνική επανάσταση	24
ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ	30
Σκοπός ενότητας	30
Οδοί με τις οποίες ασχοληθήκαμε.....	30
Μικρασιατική Καταστροφή.....	30
Μικρασιατικές πόλεις.....	31
Φωτογραφικό υλικό.....	32
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	36
Σκοπός ενότητας	36
Φωτογραφικό υλικό οδών.....	37
ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ.....	38
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ.....	41
ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.....	42
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	49
ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	49

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της έρευνας είναι η απόκτηση γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων των εμπλεκόμενων μαθητών για τα ιστορικά πρόσωπα από τα οποία πήραν τα ονόματα τους βασικές οδοί της πόλης στην οποία μένουν καθώς επίσης και για τις ιστορικές περιόδους στις οποίες έζησαν τα πρόσωπα αυτά. Πιο συγκεκριμένα στα πλαίσια της εργασίας οι μαθητές καλούνται να διερευνήσουν και να δώσουν απαντήσεις στα ακόλουθα ερωτήματα:

- Από ποια ιστορικά-μυθικά πρόσωπα έχουν πάρει τα ονόματα τους βασικές οδοί της πόλης τους
- Ποιο είναι το έργο των ιστορικών-μυθικών αυτών προσώπων
- Πως έχουν συμβάλει αυτά τα ιστορικά-μυθικά πρόσωπα με το έργο τους στην διαμόρφωση της ιστορίας της πόλης και της χώρας τους
- Σε ποια ιστορική περίοδο έζησαν αυτά τα ιστορικά-μυθικά πρόσωπα
- Πως συσχετίζονται τα ιστορικά-μυθικά αυτά πρόσωπα μεταξύ τους

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το πρώτο βήμα που ακολουθήσαμε είναι να συζητήσουμε το θέμα και να χωριστούμε σε ομάδες. Έπειτα περιηγηθήκαμε στο [google maps](http://maps.google.com/) (<http://maps.google.com/>) αναζητώντας τα ονόματα διαφόρων οδών που επιλέξαμε να ασχοληθούμε. Αναζητήσαμε πληροφορίες στο διαδίκτυο, σε εγκυκλοπαίδειες και βιβλία από την βιβλιοθήκη του σχολείου μας. Στη συνέχεια δημιουργήσαμε εννοιολογικούς χάρτες με το πρόγραμμα CmapTools (<http://cmap.ihmc.us/download/>) και τα ενσωματώσαμε σαν

εικόνες στα κείμενα μας. Τέλος συνθέσαμε το τελικό κείμενο και φτιάξαμε την παρουσίαση.

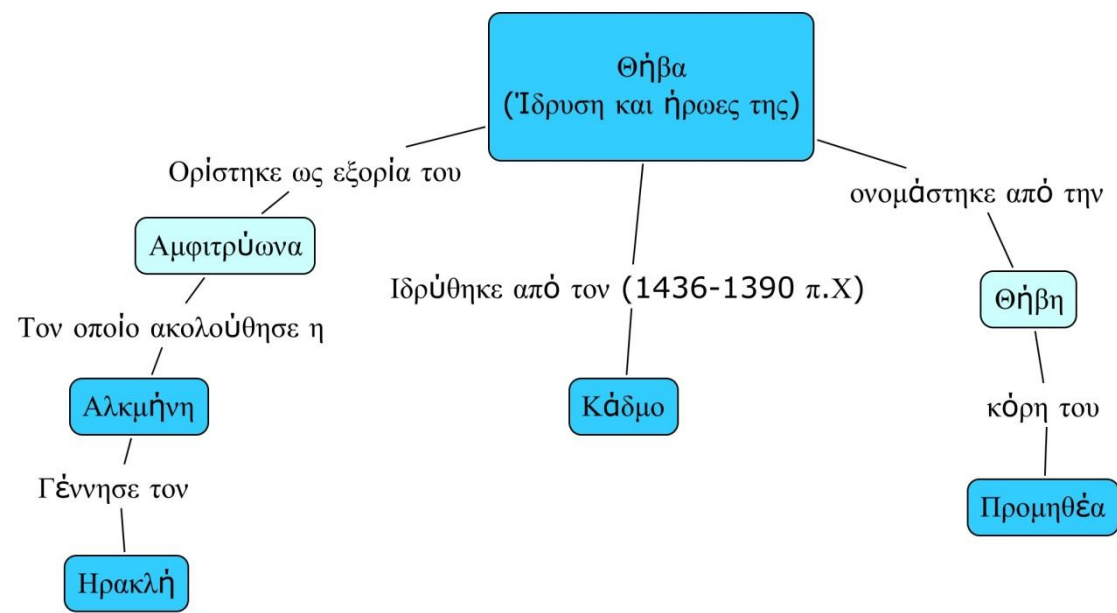
ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΗΒΑΣ - ΘΗΒΑΪΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

Σκοπός ενότητας

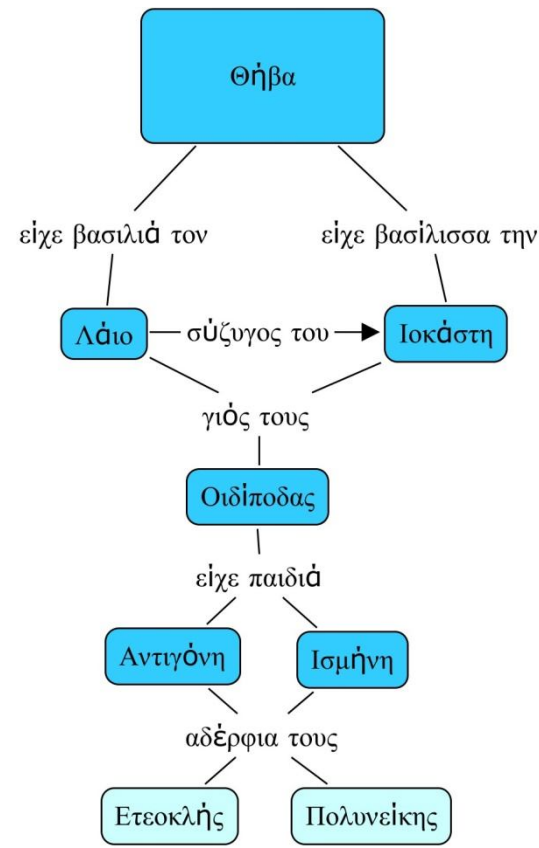
Ο σκοπός της ενότητας αυτής είναι να γνωρίσουμε την ιστορία της Θήβας μέσα από τα ονόματα των οδών της. Ειδικότερα θα ασχοληθούμε με τους μυθικούς χρόνους, με την ίδρυση της Θήβας και με τον Οίκο των Λαβδακιδών. Κάποια από τα ονόματα που σχετίζονται με το μύθο είναι ο Οιδίποδας, η Αντιόπη, ο Ηρακλής, η Ισμήνη, οι Μούσες, ο Προμηθέας, η Ιοκάστη, η Ηλέκτρα και η Εκάτη.

Οδοί με τις οποίες ασχοληθήκαμε

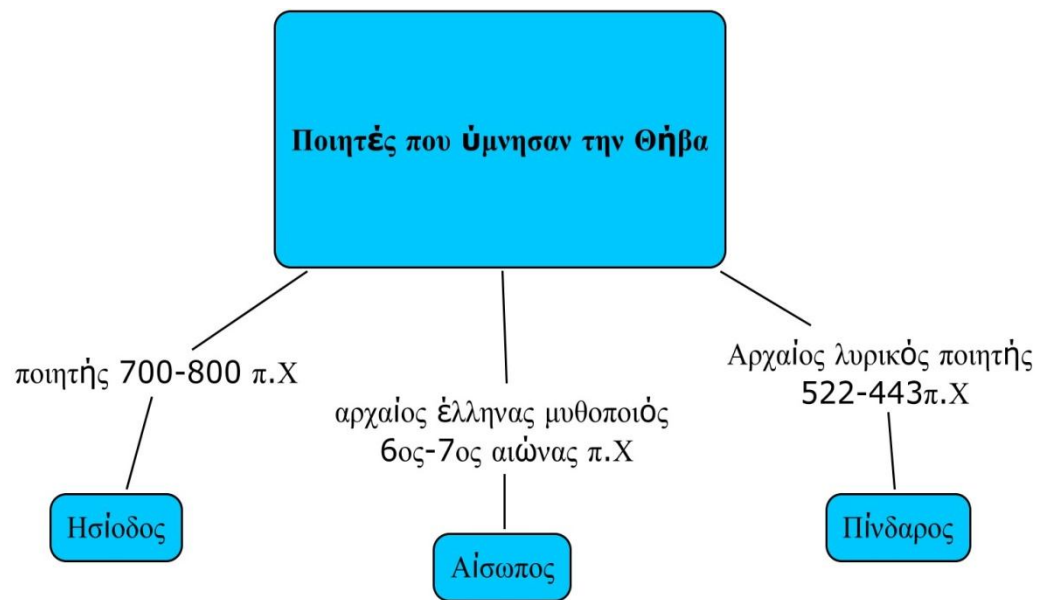
- Κάδμου, Αλκμήνης, Ηρακλέους, Προμηθέως, Ησιόδου, Αισώπου, Πινδάρου
- Λάιου, Ιοκάστης, Οιδίποδος, Αντιγόνης, Ισμήνης.

Διάγραμμα 1 – Ίδρυση της Θήβας

Διάγραμμα 2 - Ο οίκος των Λαβδακιδών

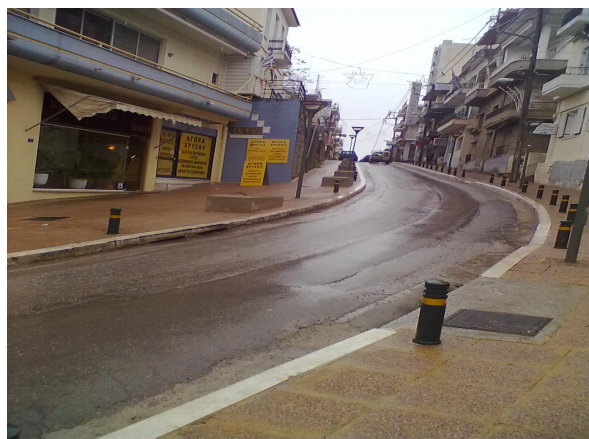

Διάγραμμα 3 - Ποιητές που ύμνησαν τη Θήβα

Φωτογραφικό υλικό οδών

Εικόνα 1 - Οδός Πινδάρου

Εικόνα 2 - Οδός Πινδάρου

Εικόνα 3 - Παλάτι Κάδμου (Οδός Πινδάρου)

Εικόνα 4 - Οδός Λαΐου

Εισαγωγή στον Θηβαϊκό Μύθο

Η Θήβα, όπως και ολόκληρη η Βοιωτία, έχει εξαιρετικά πρωταγωνιστικό ρόλο στην ελληνική μυθολογία. Η Θήβα είναι πόλη της Βοιωτίας, από τις αρχαιότερες της Ελλάδας και από τις λίγες Προκατακλυσμαίες πόλεις παγκοσμίως, έδρα του Δήμου Θηβαίων. Χτίστηκε κατά το μύθο από τον **Κάδμο** και έχει μεγάλη ιστορική και μυθολογική σημασία. Ο **Κάδμος** ήταν ο ιδρυτής της Θήβας και την ονόμασε έτσι εξαιτίας ενός ζώου. Όταν ο Δίας απήγαγε την Ευρώπη ο **Κάδμος** έψαξε για την αδερφή του αλλά το μαντείο των Δελφών του έδωσε διαταγή να σταματήσει το ψάξιμο και να ακολουθήσει μια αγελάδα και όπου εκείνη σταματούσε εκείνος να ίδρυε μια νέα πόλη. Έτσι ιδρύθηκε από τον Κάδμο η πόλη των Θηβών. Ο **Κάδμος** έπειτα σκότωσε έναν δράκοντα που φυλούσε μια πηγή γειτονικά της Θήβας.

παράλληλα ο **Κάδμος** έσπειρε τα μισά δόντια του δράκου σε οργωμένο χωράφι και από τη γη φύτρωσαν άγριοι πολεμιστές που ονομάστηκαν Σπαρτοί με ένα έξυπνο σχέδιο του **Κάδμου**. Αυτοί αλληλοεξοντώθηκαν και επέζησαν μόνο 5, που αποτέλεσαν τους πρώτους πολίτες της Θήβας το 1436 - 1390 π.Χ. Στην ελληνική μυθολογία η **Αλκμήνη** ήταν η μητέρα του μεγαλύτερου ήρωα, του **Ηρακλή**. Η **Αλκμήνη** παντρεύτηκε τον Αμφιτρύωνα και τον ακολούθησε στην εξορία του στη Θήβα, παρά το ότι είχε σκοτώσει κατά λάθος τον πατέρα της. Ο θεός Δίας θαύμαζε την **Αλκμήνη** από ψηλά για την ομορφιά και την αρετή της και την ερωτεύθηκε. Επειδή λοιπόν ο Αμφιτρύωνας απουσίασε στην εκστρατεία για πολύ καιρό, ο Δίας, έχοντας πάρει τη μορφή του Αμφιτρύωνα, παραπλάνησε την **Αλκμήνη** και κοιμήθηκε μαζί της τρεις ολόκληρες νύκτες, ή μάλλον διέταξε τον Ήλιο να μη βγει για δύο ημέρες, τριπλασιάζοντας έτσι τη διάρκεια μιας νύκτας, ώστε να απολαύσει τον έρωτά του καλύτερα. Επιστρέφοντας ο πραγματικός σύζυγος την επόμενη ημέρα από την εκστρατεία, δεν βρήκε την **Αλκμήνη** όσο «θερμή» την περίμενε ύστερα από την πολύμηνη απουσία του. Ακούγοντας μάλιστα τις εξηγήσεις της υποψιάστηκε εύλογα απιστία και αποφάσισε να την κάψει ζωντανή. Αλλά ο Δίας έσβησε με μία καταρρακτώδη βροχή την πυρά και ο Αμφιτρύωνας πείσθηκε τελικώς για ό,τι πραγματικά είχε γίνει, ύστερα και από σχετικές διαβεβαιώσεις του μάντη Τειρεσία. Μετά από εννέα μήνες η **Αλκμήνη** γέννησε τον **Ηρακλή** και τον Ιφικλή. Ο πρώτος ήταν γιος του Δία (αφού νήπιο κιόλας στην κούνια του κατόρθωσε να πνίξει δύο φίδια), ενώ ο δεύτερος του Αμφιτρύωνα. Ως μητέρα του **Ηρακλή**, η **Αλκμήνη** θεωρείται η πρόγονος των Ηρακλειδών, και ως τέτοια λατρευόταν στη Θήβα και στην Αθήνα. Ο **Ηρακλής** θεωρείται ως ο μέγιστος των Ελλήνων ηρώων και ήταν απόγονος του Περσέα (1738-1826 π.Χ.). Πριν να γεννηθεί, ο Δίας ανήγγειλε στους θεούς, ότι θα γεννηθεί απόγονος του Περσέως, ένας ήρωας που θα βασιλεύει στον θρόνο των Περσίδων. Η Ήρα, η γυναίκα του Δία, η οποία μισούσε το αγέννητο, καθυστέρησε την γέννηση του και συντόμευσε την γέννηση του Ευρυσθέα, ο οποίος κληρονόμησε τον θρόνο του Περσέως. Όταν ο **Ηρακλής** έγινε έφηβος, έκανε πόλεμο με το βασίλειο του Ορχομενού στην Βοιωτία, όπου οι Θηβαίοι πλήρωναν μεγάλους φόρους. Ο **Ηρακλής** κέρδισε τον πόλεμο και για ανταμοιβή του ο βασιλιάς των Θηβών Κρέων του έδωσε την κόρη του, Μέγαρα. Για πολλά χρόνια ο **Ηρακλής** έζησε ευτυχισμένος μαζί της και έκαναν τρία παιδιά, αλλά σε μια στιγμή τρέλας, την οποία του έστειλε η Ήρα, τους σκότωσε όλους. Για να εξαγνισθεί από το τρομερό έγκλημα, επισκέφθηκε το μαντείο των Δελφών και ο θεός Απόλλων τον

διέταξε να πάει στον βασιλιά της Τύρινθος Ευρυσθέα και να φέρει σε πέρας δέκα ηρωικά κατορθώματα. Όταν τελείωσε τον τελευταίο άθλο (έκανε δώδεκα στην πραγματικότητα), ο Απόλλων ανήγγειλε ότι ο **Ηρακλής** θα γίνει αθάνατος.

Ο **Προμηθέας** ήταν γιος του τιτάνα Ιαπετού και της Ασίας ή της Κλυμένης, αν και ως μητέρα του αναφέρεται και η Ασώπη, καθώς και η Θέμιδα, ενώ αδέρφια του ήταν ο Άτλαντας, ο Μενοίτιος και ο Επιμηθέας.

Κατά την Θηβαϊκή παράδοση ο **Προμηθέας** ήταν Βοιωτός, από έναν τόπο του οποίου οι κάτοικοι ονομάζονταν Κάβειροι. Είχε γιο τον Αιτνάιο και όταν τους γνώρισε η θεά Δήμητρα, τους εμπιστεύτηκε τον θεσμό των μυστηρίων τα οποία τελούνταν προς τιμή της κατά τα ιστορικά χρόνια σε ένα άλσος της περιοχής. Ως παιδιά του **Προμηθέα** αναφέρονται και η Θήβη, απ' την οποία ονομάστηκε η Θήβα της Βοιωτίας.

Ο **ΗΣΙΟΔΟΣ** υπήρξε ο δεύτερος σε σπουδαιότητα αρχαίος ποιητής μετά τον Όμηρο. Γεννήθηκε στην Άσκη της Βοιωτίας, αλλά η ημερομηνία της γέννησής του δεν είναι γνωστή. Υπολογίζεται ότι έζησε γύρω στο 700 ή 800 π.Χ. Επισκεπτόμενος συχνά το όρος Ελικώνα, όπου οι μύθοι έλεγαν ότι κατοικούσαν οι Μούσες, έλεγε ο ίδιος ότι εκείνες του έδωσαν το χάρισμα της ποίησης. Επειδή μεγάλωσε σε αυτό το ιερό και αγροτικό περιβάλλον τα ποιήματά του έχουν διδακτικό και θρησκευτικό περιεχόμενο, ενώ με τον **ΗΣΙΟΔΟ** η Ελλάδα βγαίνει από το σκοτάδι του μύθου αφού ο ίδιος αντλεί τα θέματα του όχι μόνο από τη φαντασία αλλά και από την ζωή φέρνοντας έτσι την ποίηση πιο κοντά στον άνθρωπο. Ο τρόπος και χρόνος θανάτου του είναι συγκεχυμένος. Μία παράδοση θέλει τον τάφο του **ΗΣΙΟΔΟΥ** στον Ορχομενό Βοιωτίας, ενώ σύμφωνα με μια άλλη, το μαντείο των Δελφών έβγαλε χρησμό ότι ο **ΗΣΙΟΔΟΣ** θα πέθαινε στη *Νεμέα*, οπότε εκείνος κατέφυγε στη Λοκρίδα, όπου όμως σκοτώθηκε στον τοπικό ναό του Νεμαίου Δία και ετάφη εκεί.

Γνωστός μυθοποιός εκείνη την εποχή στην Αρχαία Ελλάδα παρουσιάζεται ο **Αΐσωπος**. Θεωρείται ιδρυτής του λογοτεχνικού είδους που σήμερα ονομάζεται παραβολή ή αλληγορία. Για τη ζωή του δεν υπάρχουν ακριβείς και συγκεκριμένες πληροφορίες, από πολλούς μάλιστα αμφισβητείται ακόμη και η ύπαρξή του. Η γέννησή του τοποθετείται τον 7ο αιώνα π.Χ, η δράση του όμως τον 6ο αιώνα π.Χ. Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, ο **Αΐσωπος** ήταν πολύ γνωστός «λογοποιός». Εκτός από τους μύθους γνώριζε και διηγούνταν πολλά αστεία κι ανέκδοτα. Άλλοι υποστηρίζουν ότι δε δημιούργησε μύθους αλλά τους συγκέντρωσε, τους συμπλήρωσε και τους

τελειοποίησε. Αυτοί προέρχονταν είτε από τους αρχαιότερους Έλληνες είτε από άλλους λαούς, όπως οι Φρύγες. Δεν αποκλείεται βέβαια να επινόησε κι ο ίδιος μερικούς απ' αυτούς. Πάντως, τους χρησιμοποίησε πολύ στη ζωή του, με τόση δεξιότητα κι επιτυχία, ώστε να συνδεθεί τελικά το όνομά του μ' αυτούς.

Από τους πιο σημαντικούς Θηβαίους ήταν ο **Πίνδαρος** (522 - 443 π.Χ.), θεωρείται ο σημαντικότερος αρχαίος λυρικός ποιητής. Γεννήθηκε το 522 π.Χ. στις Κυνός Κεφαλές, χωριό της Θήβας. Ήταν γιος του Δαίφαντου και της Κλεοδίκης. Τα έθιμα και οι παραδόσεις της οικογένειάς του άφησαν το αποτύπωμά τους στην ποίησή του και φυσικά παίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτίμηση των σχέσεων του ποιητή με τους συγχρόνους του. Η φυλή των Αιγιδών βαθιά ριζωμένη γενεαλογικά στον μύθου του Αιγέα, ανήκε στο Κάδμειο στοιχείο της πόλης των Θηβών, δηλαδή στην πρεσβύτερη ευγενική τάξη της πόλης που αναζητούσε την προγονική της κληρονομιά στις ημέρες του ιδρυτή των Θηβών **Κάδμου**. Ζούσε με τη συγγραφή υμνητικών ωδών για διάφορες αξιοσημείωτες προσωπικότητες και αυτός είναι πιθανώς ο λόγος για τον οποίο ο Αλέξανδρος δεν κατεδάφισε το σπίτι του στις Θήβες σε αναγνώριση των εγκωμίων που συνέθεσε για τον Αλέξανδρο Α΄ της Μακεδονίας.

Ο **Λάιος** βασιλιάς της Θήβας, γιος του Λάβδακου, έζησε τέσσερις γενεές πριν από τον τρωικό πόλεμο. Σύμφωνα με την πιο γνωστή εκδοχή, ο **Λάιος** ερωτεύτηκε τον νεαρό Χρύσιππο και αφού απήγαγε το αγόρι, το πήρε μαζί του στη Θήβα, όπου είχε πεθάνει ο Αμφίονας και τον περίμενε ο θρόνος. Κατά άλλη εκδοχή, ο Χρύσιππος αυτοκτόνησε από την ντροπή του ενώ, κατά μια ακόμα εκδοχή τον Χρύσιππο δεν τον απήγαγε ο **Λάιος** αλλά ο Δίας. Πάντως ο **Λάιος** θεωρήθηκε το πρώτο παράδειγμα θνητού παιδεραστή και σύμφωνα με τον μύθο, όταν έχασε ο Πέλοπας τον γιο του (Χρύσιππος) τον καταράστηκε να μην αποκτήσει ποτέ γιο, ή αν αποκτήσει, να πεθάνει από τα χέρια του παιδιού του. Όταν έγινε ο **Λάιος** βασιλιάς της Θήβας, παντρεύτηκε την **Ιοκάστη**, αναφέρεται όμως και η εκδοχή ότι η σύζυγος του ήταν η Ευρύκλεια. Επί πολλά χρόνια ο **Λάιος** δεν πλάγιαζε με την γυναίκα του, γνωρίζοντας τον χρησμό ότι, αν αποκτούσε παιδί μαζί της, όχι μόνο ο ίδιος θα σκοτωνόταν, αλλά μεγάλη συμφορά θα έπεφτε σε όλο το γένος του και σε όλη τη χώρα. Κι έτσι είχε παιδιά μόνο από παλλακίδες, κάποτε όμως μέθυσε και πλάγιασε με τη σύζυγό του κι έπειτα γεννήθηκε ο **Οιδίποδας**. Κόρη του Μενοικέα και αδελφή του Κρέοντα. Η σύζυγος του βασιλιά της Θήβας **Λάιου** την οποία ο Όμηρος αποκαλεί Επικάστη. Σύμφωνα με το μύθο ο **Λάιος** είχε μάθει από ένα χρησμό ότι θα τον σκότωνε ο γιος

του και δεν σκόπευε να αποκτήσει παιδιά αλλά κάποτε μέθυσε, πλάγιασε με την **Ιοκάστη** και εκείνη αργότερα απέκτησε ένα γιο. Τότε πήρε ο **Λάιος** το βρέφος, του τρύπησε τα σφυρά και το έδωσε σε έναν βοσκό να το παρατήρει στο βουνό. Εκείνος το εγκατέλειψε στον Κιθαιρώνα, αλλά το βρήκαν ακόμη ζωντανό οι άνθρωποι του βασιλιά της Κορίνθου Πόλυβου και το πήγαν στο παλάτι. Εκεί η σύζυγος του Πόλυβου το γιάτρεψε και το ανέθρεψε σαν παιδί της. Το ονόμασε μάλιστα **Οιδίποδα**, εξαιτίας του οιδήματος που είχαν πάθει οι αστράγαλοι του από το τρύπημα. Η **Ιοκάστη** δεν απέκτησε άλλα παιδιά από τον **Λάιο** και μετά από χρόνια, όταν ενηλικιώθηκε πλέον ο **Οιδίποδας** και σκότωσε τον **Λάιο** χωρίς να γνωρίζει ότι ήταν πατέρας του. Το βασίλειο το πήρε ο αδερφός της ο Κρέοντας. Η **Ιοκάστη** παίζει έναν από τους πρωταγωνιστικούς ρόλους στην τραγωδία του Σοφοκλή Οιδίπους Τύραννος και στις Φόνισσες του Ευριπίδη, αλλά αναφέρεται και σε όλα τα έργα που αφορούν στο μύθο του **Οιδίποδα** και της οικογένειάς του. Ο **Οιδίποδας** ήταν το πιο τραγικό πρόσωπο της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας. Ήταν γιος του βασιλιά της Θήβας **Λαίου** και της **Ιοκάστης**. Ο μύθος του είναι ο εξής :

Πριν από την γέννηση του **Οιδίποδα** ο βασιλιάς της Θήβας **Λάιος**, αποφάσισε να μάθει το πεπρωμένο του σχετικά με την απόκτηση διαδόχου, επειδή η γυναίκα του, η **Ιοκάστη** ή **Επικάστη**, δεν είχε κυφορήσει ποτέ, παρά τις πολύχρονες προσπάθειες. Ο λοξίας Απόλλωνας του διεμήνυσε, μέσω της Πυθίας, πως θα αποκτούσε γιο και πως αυτός μάλιστα θα τον σκότωνε. Ο **Λάιος**, έχοντας γνώση το χρησμοδότημα, μετά την γέννηση του πρωτότοκου, έδωσε τον **Οιδίποδα** από τα πόδια και τον έδωσε σ' έναν δούλο, τον οποίο διέταξε να τον αφήσει έκθετο στον Κιθαιρώνα. Με αυτόν τον τρόπο εναπόθετε την τύχη του βρέφους στα χέρια των Θεών ή της Τύχης, όπως αναφωνεί στην τραγωδία «Οιδίπους Τύραννος» του Σοφοκλή, ο ίδιος ο ήρωας. Ένας βοσκός όμως βρήκε το παιδί και το παρέδωσε στην γυναίκα του βασιλιά της Κορίνθου, Πόλυβου, την Μερόπη. Αυτοί μην έχοντας παιδιά, τον δέχτηκαν σαν «θείο δώρο». Έτσι ο **Οιδίποδας** ζει και μεγαλώνει στα παλάτια της Κορίνθου, στην πόλη Τενέα, ως γνήσιος και νόμιμος κληρονόμος του θρόνου. Μια μέρα όμως κάποιος τον απεκάλεσε «νόθο». Θέλοντας να μάθει την αλήθεια αποφάσισε να πάει στην Πυθία. Εκεί η ιέρεια του Απόλλωνα, με ξεκάθαρο χρησμό τον διώχνει από τον ιερό χώρο της επειδή θα φανεί ομόκλινος του πατρός και πατροκτόνος, αιμομίκτης και σύζυγος της μητέρας του, καθώς και ότι αυτός και τα παιδιά του θα είναι αιτία πολλών κακών. Ήταν τέτοια η ένταση του γεγονότος, ώστε ο **Οιδίποδας**, ξεχνώντας

τους λόγους προσέλευσής του στην Πυθία, αποφασίζει να μην γυρίσει στην θεωρούμενη κατ' αυτόν πατρίδα του, την Κόρινθο για να μην προκαλέσει δεινά στους πραγματικά θετούς του γονείς. Κατά την περιπλάνησή του στον ελλαδικό χώρο, κατευθύνθηκε προς την Θήβα. Σ' ένα σταυροδρόμι της, το τρίστρατο με το όνομα «Σχιστή οδός», συναντά μια άμαξα και ύστερα από μια έντονη λογομαχία σκοτώνει τον κάτοχο της άμαξας και τους συνοδούς - δούλους του, εκτός από έναν. Όπως αποδεικνύεται αργότερα, με μαρτυρία του δούλου που σώθηκε, ο **Οιδίποδας** σκότωσε τον πατέρα του **Λάιο**, ο οποίος κατευθυνόταν προς την Πυθία για να μάθει τι απέγινε το παιδί του. Ο **Οιδίποδας** πλησιάζοντας στην Θήβα συνάντησε τη Σφίγγα. Η Σφίγγα σκότωνε κάθε διαβάτη που την συναντούσε, επειδή δεν απαντούσε στο γρίφο της. Ρωτώντας τον **Οιδίποδα** «Ποιο ον το πρωί στέκεται στα τέσσερα, το μεσημέρι στα δύο και το βράδυ στα τρία», έλαβε ως απάντηση «Ο Άνθρωπος είναι εκείνο το ον, που το ξημέρωμα της ζωής του κινείται στα τέσσερα, το βράδυ της ζωής του στα τρία, με την βοήθεια του μπάστουνιού, ενώ στο μεσοδιάστημα (μεσημέρι) της ζωής κινείται με σιγουριά στα δυο». Μετά την λύση του γρίφου η Σφίγγα έπεσε στον γκρεμό και σκοτώθηκε (ή κατά άλλους ο **Οιδίποδας** της επιτέθηκε όταν ήταν ξαφνιασμένη από τη λύση του γρίφου και τη σκότωσε). Ο **Οιδίποδας** αναγορεύτηκε βασιλιάς της Θήβας, από τον προσωρινό βασιλιά της πόλης Κρέοντα, και σύζυγος της **Ιοκάστης** (αδελφή του Κρέοντα), χήρας του **Λαίου** και μητέρας του **Οιδίποδα**. Με την **Ιοκάστη** απέκτησε τέσσερα παιδιά, τους Πολυνείκη και Ετεοκλή και τις **Αντιγόνη** και **Ισμήνη**, που ήταν παράλληλα και αδέλφια του. Έτσι ολοκληρώθηκε το περιεχόμενο του χρησμού που έδωσε η Πυθία στον **Λάιο** πρώτα και στον **Οιδίποδα** αργότερα. Υπάρχει άλλη μαρτυρία, κατά την οποία η **Ιοκάστη** έμαθε πως παντρεύτηκε τον γιο της και αυτοκτόνησε. Ο **Οιδίποδας** ξαναπαντρεύτηκε και με την νέα σύζυγό του, την Ευρυγανεία, απέκτησε τα τέσσερα παιδιά. Εξαιτίας του λιμού που μάστιζε την Θήβα, για εφτά χρόνια (όσα και τα χρόνια εξουσίας του **Οιδίποδα**), χρησμός από τον μάντη Τειρεσία, υπέδειξε πως η αιτία του κακού είναι ο φονιάς του **Λαίου**. Ο μύθος του **Οιδίποδα** εντάσσεται στα πλαίσια του «Θηβαϊκού Κύκλου». Ήταν κόρη του **Οιδίποδα** και της **Ιοκάστης**. Αδέλφια της ήταν η **Ισμήνη** και οι δίδυμοι Ετεοκλής και Πολυνείκης. Αδελφός της ήταν και ο **Οιδίποδας**, ο πατέρας της, λόγω της ακούσιας αιμομιξίας του με την μητέρα του **Ιοκάστη**. Ύστερα από την αποκάλυψη των πεπραγμένων του **Οιδίποδα**, την αυτοτύφλωση του ίδιου και τον απαγχονισμό της μητέρας της, οδήγησε τον πατέρα της στην εξορία του στους Κολωνούς. Η ιστορία αυτή διαδραματίζεται στην τραγωδία

του Σοφοκλή Οιδίπους επί Κολωνώ. Εκεί ο Θησεάς έσωσε την **Αντιγόνη** όταν ο θεός της ο Κρέων (αδελφός της **Ιοκάστης**) πήγε να την απαγάγει. Μετά τον θάνατο του πατέρα της επέστρεψε στην Θήβα για να αποτρέψει την μονομαχία των αδερφών της, οι οποίοι είχαν αναλάβει την εξουσία στην Θήβα. Ο πόλεμος των «Επτά επί Θήβας» που ξεκίνησε ο Πολυνείκης κατά του αδελφού του Ετεοκλή επειδή τον είχε αποδιώξει από τη Θήβα. Όταν ο πόλεμος τελείωσε υπέρ της Θήβας (Κάδμειος Νίκη) αλλά και με τον τραγικό θάνατο των δυο ηρώων στην «έβδομη πύλη», ο νέος άρχοντας, ο Κρέοντας διατάζει τον ενταφιασμό του Ετεοκλή, αλλά απαγορεύει να ταφεί το πτώμα του Πολυνείκη, επειδή ενήργησε ως προδότης. Η **Αντιγόνη**, σε αντίθεση με την **Ισμήνη**, αψηφά τους νόμους του Κρέοντα και ενταφιάζει τον νεκρό αδελφό της σύμφωνα με την θέληση των θεών. Ένας φρουρός την ανακαλύπτει και την οδηγεί στον Κρέοντα. Το αποτέλεσμα αυτής της σύγκρουσης ήταν η τιμωρία της να κλειστεί σε σπήλαιο, χωρίς τροφή και νερό, μέχρι να πεθάνει. Ο αρραβωνιαστικός της Αίμονας, γιος του Κρέοντα, υπερασπίζεται την **Αντιγόνη** και κατηγορεί τον πατέρα του, ο οποίος και αργότερα μετανοεί αφού ο μάντης Τειρεσίας τον προειδοποιεί ότι κάτι κακό πρόκειται να συμβεί. Μάταια. Η **Αντιγόνη** αυτοκτονεί. Μαθαίνοντας το γεγονός ο αρραβωνιαστικός της Αίμονας, αυτοκτονεί και αυτός συμπαρασύροντας και τη μητέρα του Ευρυδίκη, που κρεμάστηκε. Η **Ισμήνη** ήταν κόρη του **Οιδίποδα** αλλά εκ της Ευρυγανείας. Σύμφωνα με τις αναφορές του Σοφοκλή εκείνη υπήρξε ευλαβής και φιλάδελφος. Κατά την πορεία των γεγονότων που ακολούθησαν, έγινε μάρτυρας όλων των συμφορών της οικογένειας της. Συνόδευσε τον **Οιδίποδα** στην Αθήνα, μαζί με την **Αντιγόνη**. Είδε τα δυο αδέρφια της, Ετεοκλή και Πολυνείκη, να ερίζουν για τον θρόνο, να κάνουν συμφωνία για την εναλλαγή της εξουσίας, την αθέτηση που ακολούθησε και το αποτέλεσμα που είχε η πολιορκία των «Επτά επί Θήβας».

Όταν ο Κρέοντας, βασιλιάς της Θήβας για δεύτερη φορά, διατάζει την ταφή του Ετεοκλή, αλλά όχι και του Πολυνείκη, η **Ισμήνη** λυπάται μεν, αλλά δεν έχει τον ηρωισμό ν' αντισταθεί και με την απραξία της φέρεται να συμφωνεί. Μάλιστα προσπάθησε ν' αποτρέψει και την αδελφή της, **Αντιγόνη**, από την ηρωική της απόφαση να θάψει τον αδελφό τους, αφού κάτι τέτοιο θα την οδηγούσε στον θάνατο. Πράγματι μετά την ταφή η **Αντιγόνη** συλλαμβάνεται και τιμωρείται με θάνατο. Μάταια η **Ισμήνη**, προσπάθησε να πείσει τον Κρέοντα να ανακαλέσει την απόφασή του. Έτσι κατέληξε να γίνει μάρτυρας και του θανάτου της **Αντιγόνης**.

Τραγικό όμως ήταν και το τέλος της, όπως και η ζωή της. Ως ιέρεια της Αθηνάς παραδίδεται στον έρωτα του Περικλύμενου και μάλιστα μέσα στον ναό της θεάς. Τότε η Αθηνά, θυμωμένη για την ασέβειά της, παροτρύνει τον Τυδέα, ένας από τους Επτά στρατηγούς κατά της Θήβας, που τους είδε στον ναό, να ορμήξει και να τους σκοτώσει. Ο Περικλύμενος το έβαλε στα πόδια αφήνοντας την **Ισμήνη** απροστάτευτη, οπότε εκείνη σκοτώθηκε από τον μανιασμένο Τυδέα. Ίσως το τέλος αυτό ν' αποτελούσε μια ηθική προέκταση του άγους που έφερε πλέον όλος ο οίκος των Λαβδακιδών.

ΘΗΒΑΪΚΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑ

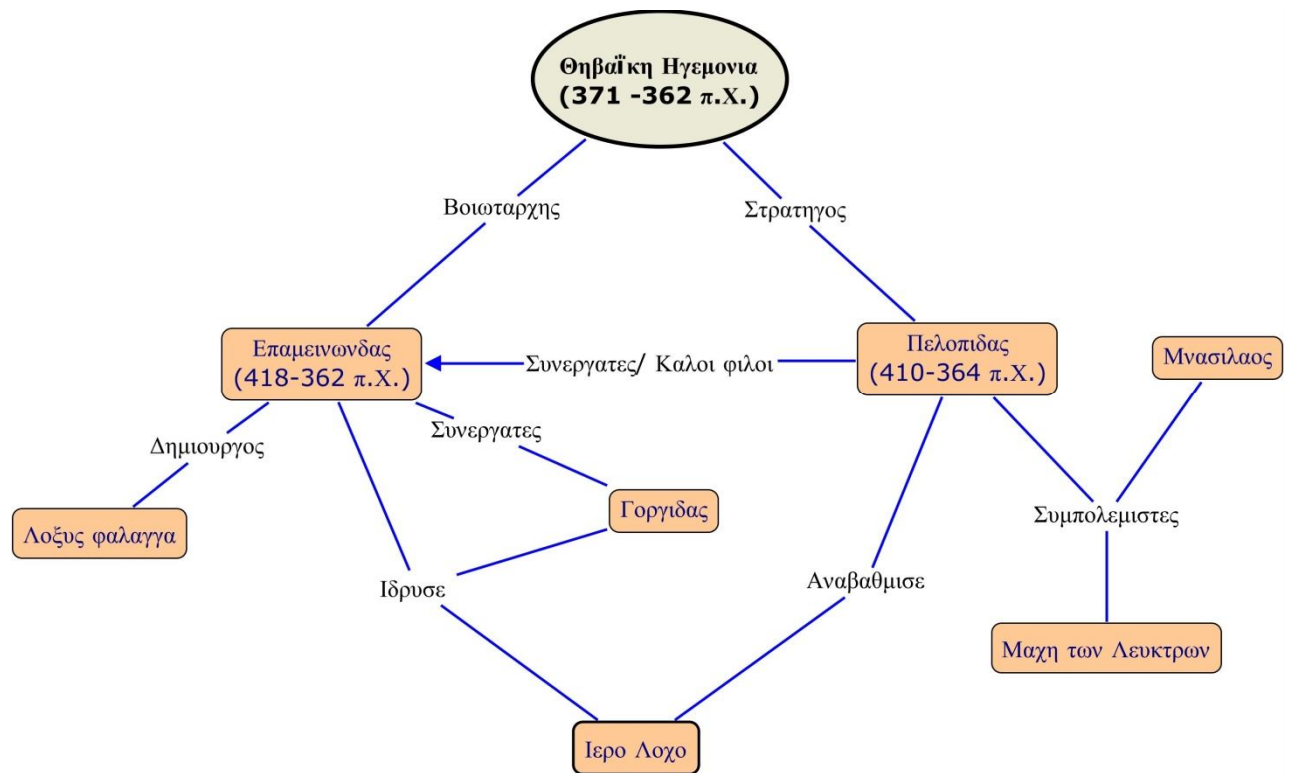
Σκοπός Ενότητας

Ο σκοπός της ενότητάς μας είναι να ασχοληθούμε με την ιστορία της Θήβας κατά το 500-300 π.Χ. καθώς επίσης με τα πρόσωπα που έπαιξαν σημαντικό ρόλο και τα γεγονότα τα οποία οδήγησαν στην ακμή της Θηβαϊκής Ηγεμονίας μέσα από τα ονόματα των οδών της.

Οδοί με τις οποίες ασχοληθήκαμε

Ιερού Λόχου, Λοξής Φάλαγγας, Επαμεινώνδα, Πελοπίδου, Μνασιλάου, Θεαγένους, Μέλωνος, Γοργίδα.

Θηβαϊκή Ηγεμονία 371-362 π.Χ.

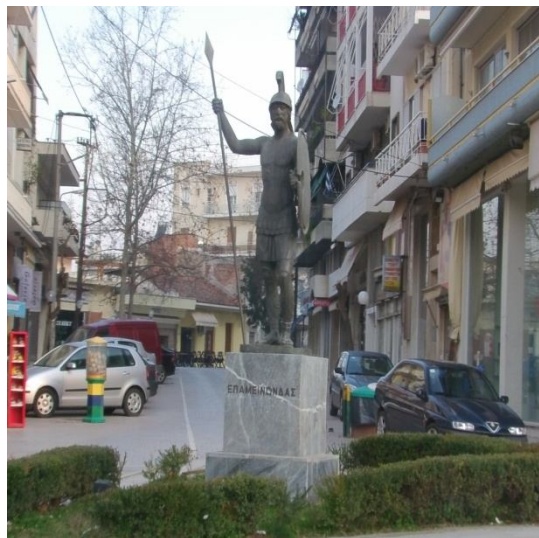

Διάγραμμα 4 – Συσχέτιση ονομάτων της θηβαϊκής ηγεμονίας

Φωτογραφικό υλικό οδών

Εικόνα 5-Οδός Επαμεινώνδα

Εικόνα 6-Οδός Επαμεινώνδα

Εικόνα 7-Οδός Ιερού Λόχου

Εικόνα 8-Οδός Λοξής Φάλαγγας

Το έτος 371 π.Χ. υπήρξε η αφετηρία για τη δημιουργία μιας ισχυρής πόλης με μεγάλη πολιτική επιρροή και εξουσία. Η Θήβα υπήρξε για περισσότερο από 10 χρόνια η κυρίαρχη πόλη στη Βοιωτία και έλεγχε όλες τις άλλες πόλεις. Όμως για να δημιουργηθεί η Θηβαϊκή ηγεμονία έπρεπε πρώτα να ανασυγκροτηθεί η Βοιωτική ομοσπονδία κάτι που έγινε το 379-371 π.Χ. με την απελευθέρωση των Βοιωτικών πόλεων όπως (Φωκίς, Λοκρίς, Μαλίσ κ.α.). Αλλά για να εδραιωθεί η εξουσία της Θήβας έπρεπε να αποσπαστούν από την κυριαρχία της Σπάρτης. Τα κεντρικά πρόσωπα που έπαιξαν κυρίαρχο ρόλο στο να πραγματοποιηθούν αυτά ήταν ο **Επαμεινώνδας** και ο **Πελοπίδας**.

Ο **Επαμεινώνδας** ήταν ένας από τους μεγαλοφυέστερους στρατιωτικούς άνδρες της Αρχαίας Ελλάδας και ένας ένδοξος πολιτικός. Έλαβε επιμελημένη μόρφωση φιλοσοφική, στρατιωτική και πολιτική, αλλά αυτό που τον χαρακτήριζε ήταν η σωφροσύνη, το υψηλό ήθος, η στρατηγική του ιδιοφυΐα και η φιλοπατρία του. Γεννήθηκε το 418 π.Χ. και απεβίωσε το 362 π.Χ. .Απάλλαξε τη Θήβα από τη σπαρτιατική υποτελή και την μετέτρεψε σε ισχυρή πόλη-κράτος. Με την βοήθεια του Πελοπίδα και των συνεργατών τους όπως ο Μνασίλαος, ο Θεαγένης και ο Γοργίδας κατάφεραν να νικήσουν τους Σπαρτιάτες και να αναδείξουν την Θήβα σε ηγεμονία. Σε συνεργασία με τον Γοργίδα ίδρυσε τον **Ιερό Λόχο** των Θηβών που ήταν μια από τις κορυφαίες πολεμικές μονάδες που έδρασαν στην Αρχαία Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 379 π.Χ. την εποχή που η Θήβα αποτίναξε τη σπαρτιατική κυριαρχία.. Ο σημαντικός αυτός άντρας υπήρξε επίσης ο δημιουργός της τεχνικής της **λοξής φάλαγγας** που ήταν η συνηθισμένη παράταξη στις μάχες, κατά την αρχαιότητα· ήταν σε τρεις γραμμές (δεξιά, κεντρική, αριστερή), με το ίδιο βάθος, ανάλογο με τον αριθμό των οπλιτών. Καταστράφηκε ολοκληρωτικά στη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.) από το ιππικό του Φιλίππου του Β΄.

Ο **Πελοπίδας** υπήρξε εξαιρετος στρατηγός και πολιτικός με ηγετικό ήθος και κύρος. Γεννήθηκε το 410-364 π.Χ. Από το 378 π.Χ. και μετά εκλέχτηκε πολλές φορές Βοιωτάρχης και είτε με αυτό το αξίωμα είτε ως επικεφαλής του **Ιερού Λόχου** νίκησε τους Λακεδαιμονίους το 375 στην Τεγύρα και το 371 στα Λεύκτρα. σε συνεργασία με τον Μνασίλαο όπου η περιφανής νίκη των θηβαίων εναντίον των Σπαρτιατών έδωσε τέλος στην πελοποννησιακή συμμαχία, χάρισε την ηγεμονική θέση στον τότε ελλαδικό χώρο και κλόνισαν ανεπανόρθωτα τη φήμη των Σπαρτιατών ως αήττητων. Ο Πελοπίδας αναδιόρθωσε τον **Ιερό Λόχο**, ο οποίος απέκτησε μέγιστη φήμη. Ήταν στενός φίλος και συνεργάτης του Επαμεινώνδα και ανήκε στο φιλελεύθερο και δημοφιλές κόμμα του Ισμηνίου και του Ανδροκλείδου.

Ο **Θεαγένης** ήταν έμπειρος στρατηγός της σχολής του Επαμεινώνδα και ο αρχηγός του στρατού της Θήβας στην μάχη που έγινε στην Χαιρώνεια τον Αύγουστο του 338 π.Χ. Ο Θεαγένης σκοτώθηκε στην συγκεκριμένη μάχη μαζί με χιλιάδες συντρόφους του καθώς και τον περίφημο **Ιερό Λόχο** της Θήβας. Η μάχη της Χαιρώνειας διεξήχθη το 338 π.Χ. μεταξύ των Μακεδόνων και των Βοιωτών όπου αναδείχθηκαν νικητές οι Μακεδόνες. Η σύγκρουση αυτή σηματοδοτεί την αφετηρία της Μακεδονικής κυριαρχίας και ήταν καθοριστική για τη διαμόρφωση της πολιτικής κατάστασης στην Ελλάδα κατά τον 4^ο αιώνα π.Χ.

Ο **Γοργίδας** ήταν αρχαίος Έλληνας Θηβαίος στρατιωτικός από τους σπουδαιότερους στην εποχή της ακμής των Θηβών. Ήταν άξιος του **Επαμεινώνδα** και συνεργάτης του ο οποίος συνετέλεσε στη μετάδοση μιας ανώτερης μόρφωσης στους ευγενείς νέους της πόλης επί στρατηγημάτων (στρατιωτικής τακτικής) και ιδιαίτερα στην ίδρυση του Ιερού Λόχου.

Ο **Μέλων** υπήρξε Θηβαίος εξόριστος στην Αθήνα. Σε συνεργασία με τον Πελοπίδα προετοίμασαν την απελευθέρωση της Θήβας από τους Λακεδαιμονίους. Μετά την απελευθέρωση της Θήβας το 379 π.Χ. ήταν από τους πρώτους που εκλέχθηκαν βοιωτάρχες.

ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ-ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Σκοπός ενότητας

Το συγκεκριμένο θέμα επιλέχθηκε για να πληροφορηθούμε εμείς και οι αναγνώστες της εργασίας για τα νεότερα ιστορικά γεγονότα της Θήβας και τα πρόσωπα που έλαβαν μέρος και τιμούνται μέσα από τα ονόματα των οδών της. Η ομάδα μας επικεντρώθηκε στα θέματα της Γαλλικής Επανάστασης, του νεοελληνικού Διαφωτισμού και της Ελληνικής Επανάστασης, της οποίας υποθέματα συνιστούν οι αγωνιστές της, η Φιλική Εταιρεία και οι πρωτεργάτες της.

Οδοί με τις οποίες ασχοληθήκαμε:

- ✓ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
- ✓ ΚΑΝΑΡΗ
- ✓ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ
- ✓ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ
- ✓ ΞΑΝΘΟΥ
- ✓ ΣΚΟΥΦΑ
- ✓ ΤΣΑΚΑΛΩΦ
- ✓ ΥΨΗΛΑΝΤΗ
- ✓ ΒΡΥΖΑΚΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
- ✓ ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΥ ΒΟΓΚΛΗ
- ✓ ΜΠΙΝΙΑΡΗ ΜΗΤΡΟΥ
- ✓ ΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
- ✓ ΔΟΥΡΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΩΤΗΡΗ

Διάγραμμα 5 - Ελληνική Επανάσταση

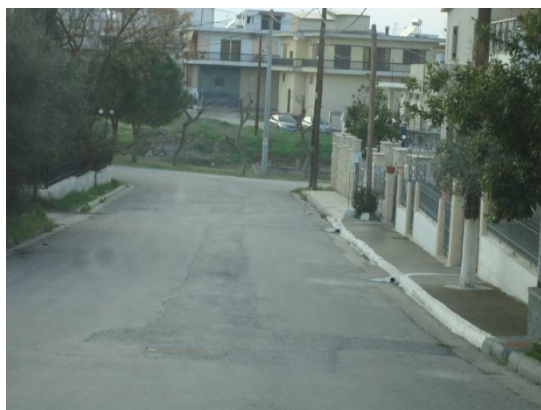
Φωτογραφικό υλικό

Εικόνα 9- Οδός Καραϊσκάκη

Εικόνα 10- Οδός Καραϊσκάκη

Εικόνα 11- Οδός Μακρυγιάννη

Εικόνα 12- Οδός Μπινιάρη

Εικόνα 13- Οδός Μπινιάρη

Εικόνα 14- Οδός Βρυζάκη

Εικόνα 15- Οδός Ξάνθου

Εικόνα 16- Οδός Οπλαρχηγού Βόγκλη

Εικόνα 17- Οδός Οπλαρχηγού Βόγκλη

Εικόνα 18- Οδός Σκουφά

Εικόνα 19- Οδός Σκουφά

Εικόνα 20- Οδός Υψηλάντη

Εικόνα 21- Οδός Υψηλάντη

Διαφωτισμός, Γαλλική και Ελληνική επανάσταση

Τόσο ο Διαφωτισμός όσο και η Γαλλική Επανάσταση αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για την Ελληνική Επανάσταση καθώς μέσα από τις ιδέες τους επηρέασαν τους Έλληνες και τους ενέπνευσαν ώστε να επαναστατήσουν. Ο Διαφωτισμός εμφανίστηκε από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα και η Γαλλική Επανάσταση τις τελευταίες δεκαετίες του ίδιου αιώνα και κατάφερε να διαδώσει στην Ευρώπη τις νέες δημοκρατικές ιδέες: ελευθερία, ισότητα και αδελφσύνη.

Η **Φιλική Εταιρεία** ιδρύθηκε στην Οδησσό στις 14 Σεπτεμβρίου 1814. Σε μια κρίσιμη στιγμή, στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, η *Φιλική Εταιρεία*, που στους κόλπους της περιλαμβάνει όλα τα στρώματα του ελληνικού λαού, χρησιμεύει ως δύναμη κρούσης για την πραγματοποίηση του πόθου των Ελλήνων για ανεξαρτησία και θεμελίωση ενός κράτους που θα στηριζόταν τόσο στις εθνικές παραδόσεις, όσο και στις αρχές της ισοπολιτείας και της ελευθερίας τις οποίες είχε διαδώσει στην Ευρώπη η Γαλλική Επανάσταση.

Οι τρεις ιδρυτές της Εταιρείας ήταν ο Νικόλαος Σκουφάς, ο Αθανάσιος Τσακάλωφ και ο Εμμανουήλ Ξάνθος. Και οι τρεις είχαν κάποια προηγούμενη πείρα από μυστικές συνωμοτικές οργανώσεις της εποχής. Επίσης, δημιούργησαν ένα συνωμοτικό οργανισμό που με διάφορες διαδικασίες και μυστικότητα απέβλεπε να μυήσει τους Έλληνες στον κοινό σκοπό και να τους προετοιμάσει για την απελευθέρωση της πατρίδας.

Ο Νικόλαος Σκουφάς ήταν ένα από τα τρία ιδρυτικά μέλη της Φιλικής Εταιρείας που φτιάχτηκε με σκοπό την απελευθέρωση της σκλαβωμένης Ελλάδας. Η δύσκολη βιοπάλη και η σκλαβιά τον οδηγούν να μεταναστεύσει το 1813 στην Ρωσία. Εκεί προσπαθεί χωρίς ιδιαίτερη επιτυχία να ασχοληθεί πάλι με του σκούφους και έτσι αναγκάζεται να δουλέψει ως υπάλληλος σε μεγάλους εμπορικούς οίκους ομοεθνών του. Στην Οδησσό γνωρίζεται με τους υπόλοιπους της τριανδρίας, Ξάνθο και Τσακάλωφ.

Ο Εμμανουήλ Ξάνθος γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Πάτμο. Σπούδασε στην Πατμιάδα Ακαδημία, που τόσο σημαντικό ρόλο έχει παίξει στον διαφωτισμό του σκλαβωμένου γένους. Στα 20 χρόνια του μετανάστευσε στην Τεργέστη και άρχισε να ασχολείται με το εμπόριο. Η ζωή του είναι μυθιστορηματική όπως όλων των επαναστατών. Το 1810 τον βρίσκει στην Ρωσία, στην Οδησσό, υπάλληλο στις εμπορικές επιχειρήσεις της οικογένειας Ξένου που κατάγονταν επίσης από την Πάτμο.

Ο νεότερος από τους τρεις ιδρυτές της Φιλικής Εταιρείας ήταν ο **Αθανάσιος Τσακάλωφ-Τεκελής**, που γεννήθηκε στα Γιάννενα το 1790 και ήταν γόνος της ευκατάστατης οικογένειας των Τεκελίδων. Ακολουθώντας τα δίκτυα των εγκατεστημένων στις παρυκίες Ηπειρωτών, αναζήτησε την τύχη του εκτός της

οθωμανικής επικράτειας. Το 1813 ο Τσακάλωφ εγκατέλειψε το Παρίσι και έφυγε για τη Μόσχα, όπου ζούσε η οικογένειά του. Τον ίδιο χρόνο μετέβη για εμπορικούς λόγους στην Οδησό, όπου συνάντησε το Νικόλαο Σκουφά. Μέσω αυτού γνωρίστηκε και με τον Εμμανουήλ Ξάνθο. Στη συνέχεια εργάστηκε ως επιστάτης σε εμπορικό οίκο της Οδησού, πιθανόν λόγω χρεοκοπίας των επιχειρήσεων της οικογένειας. Ακόμη ένα μέλος της Φιλικής Εταιρείας ήταν ο **Αλέξανδρος**

Υψηλάντης. Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, γεννήθηκε το 1792. Υπήρξε ένθερμος

στρατιώτης και ποθούσε τη λευτεριά της Ελλάδας. Γι' αυτό το 1820 δέχτηκε με μεγάλη χαρά την αρχηγία του αγώνα που του πρόσφερε Φιλική Εταιρεία για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Στο ποταμό Προύθο ύψωσε τη σημαία της Επανάστασης στην εκκλησία των Τριών Ιεραρχών και κάλεσε με προκήρυξη του τους Έλληνες να επαναστατήσουν. Με την ηγεσία του Υψηλάντη υπερνικήθηκαν οι τάσεις απειθαρχίας στις τάξεις

της Εταιρείας, οι αμφιβολίες και η κρίση εμπιστοσύνης από την άγνωστη Αρχή και έγινε δυνατό να μνηθούν στην εταιρεία «σημαντικούς» Έλληνες, που ως τότε την αγνοούσαν ή ήταν επιφυλακτικοί απέναντί της. Ο Υψηλάντης με την ανάληψη της αρχηγίας της Εταιρείας αποδεχόταν και τον σκοπό της. Πέθανε το 1828.

Η **Ελληνική επανάσταση**, επικός απελευθερωτικός αγώνας του ελληνικού λαού, εννεάχρονος αδυσώπητος πόλεμος σε πολλά μέτωπα, με πλήθος επεισόδια συγκλονιστικά, είναι μέγα γεγονός της ελληνικής ιστορίας. Υπήρξε ιδιαίτερα σταθμός της ιστορίας του νεώτερου ελληνισμού, γιατί προπάντων επέτυχε την ίδρυση του ελληνικού κράτος και έτσι την παρουσία της Ελλάδος, ύστερα από την έκλειψη αιώνων, στον πολιτικό χάρτη του κόσμου. Στη συνείδηση του έθνους έλαβε θρυλικές διαστάσεις, ενέπνευσε τις επόμενες γενιές των ελλήνων για διαδοχικές απελευθερωτικές εξορμήσεις και σε καιρούς δοκιμασίας τις εμπνύχωσε για καρτερία και αντίσταση.

Υπήρξε, εξάλλου, η ελληνική επανάσταση σπουδαίο πολιτικό γεγονός και για την ιστορία της Ευρώπης. Προκάλεσε το εκπληκτικό κίνημα του φιλελληνισμού και

απασχόλησε με το «ελληνικό ζήτημα» την Ευρωπαϊκή διπλωματία επί δώδεκα χρόνια. Παρέσυρε κυβερνήσεις μεγάλων δυνάμεων να ενδιαφερθούν θετικά για την τύχη της, να συνεργαστούν και να υπογράψουν Πρωτόκολλα και Συνθήκες για την αίσια έκβασή της, σε αντίθεση με την τότε πολιτική τους. Απετέλεσε έτσι ισχυρό πλήγμα για το καθεστώς της Ιερής Συμμαχίας και σήμανε θρίαμβο της αρχής των εθνοτήτων.

Την ελληνική επανάσταση σημάδεψαν σπουδαίες προσωπικότητες. Μία από τις πιο σημαντικές προσωπικότητες ήταν ο **Κανάρης**. Υπήρξε δοξασμένος αγωνιστής του 1821 πυρπολητής και μετά ναύαρχος υπουργός και πρωθυπουργός από τα Ψαρά. Ήταν υιός του δημογέροντα Μιχαήλ Κανάρη. Σκληραγωγήθηκε και καλλιέργησε όλες τις αρετές που τον χαρακτήριζαν: αφοβία, τόλμη και ψυχραιμία αλλά και ναυτική πείρα. Κατά τη διάρκεια του αγώνα υπηρέτησε και διακρίθηκε ως πυρπολητής

στα πλοία των Μιαούλη, Ανδρούτσου και Αποστόλη. Από τότε άρχισε ο ηρωικός αγώνας του εναντίον των τουρκικών πλοίων. Το πρώτο μεγάλο κατόρθωμα του ήταν η πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας στο λιμάνι της Χίου, όπου το τουρκικό πλοίο κάηκε αμέσως. Άλλα κατορθώματα του Κανάρη είναι η πυρπόληση της τουρκικής αντιναυαρχίδας ανάμεσα στην Τένεδο και στην Τρωάδα (Οκτώβριος 1822). Η πυρπόληση της τουρκικής φρεγάτας κοντά στη Σάμο έγινε ως εκδίκηση για την καταστροφή των Ψαρών και της Χίου. Η πυρπόληση της τουρκικής κορβέτας στη Μυτιλήνη, η προσπάθεια πυρπόλησης του αιγυπτιακού στόλου στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας (Ιούλιος 1825) που όμως απέτυχε λόγω της τέλει άπνοιας.

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης υπήρξε Έλληνας αγωνιστής του 1821 και στρατηγός, από τις σημαντικότερες μορφές της Επανάστασης. Στα

Γιάννενα γνωρίστηκε με τον Οδυσσέα Ανδρούτσο και τον μύησε στη Φιλική

Εταιρεία. Η μεγαλειώδης δράση του Καραϊσκάκη άρχισε το 1825. Αφού νίκησε τους Τούρκους σε μεγάλες μάχες Δομβραΐνα, Δίστομο και Αράχοβα. Έδωσε μάχη με τον Κιουταχή στο Χαϊδάρι όπου είχε περιφανή νίκη, με αποτέλεσμα ο Κιουταχής να μεταβληθεί από πολιορκητή σε πολιορκούμενος. Ξεψύχησε στις 23 Απριλίου του 1827.

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης υπήρξε αγωνιστής και πολιτικός από την Αβορίτη της Δωρίδας. Ένας από τους επιφανέστερους ηγέτες της Επανάστασης του 1821. Το 1820 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Πήρε μέρος σε πολλές επιχειρήσεις, όπου διακρίθηκε για τον ηρωισμό του. Πολέμησε ηρωικά κατά την πολιορκία της Ακρόπολης το 1826. συγκρούστηκε με τον Καποδίστρια, τον οποίο κατηγορούσε για τις απολυταρχικές του τάσεις και χάρηκε όταν ήρθε στην Ελλάδα ο Όθωνας, γιατί είχε την ελπίδα πως θα

δικαιωθούν οι θυσίες των αγωνιστών. Μα όταν είδε να διαψεύδονται οι ελπίδες του άρχισε να οργανώνει το κίνημα της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 που υποχρέωνε τον Όθωνα να παραχωρήσει σύνταγμα (1844). Κατηγορήθηκε από τον Όθωνα για συννομωσία και καταδικάστηκε σε θάνατο. Το 1861 πέθανε από τις ανοιχτές ακόμα πληγές των αμέτρητων μαχών που είχε δώσει εναντίον των Τούρκων.

Ο θηβαϊκός λαός δεν έμεινε αμέτοχος στην ελληνική επανάσταση. Οι σπουδαιότεροι Θηβαίοι αγωνιστές ήταν οι παρακάτω:

- Ο **Νικόλαος Βρυζάκης** ήταν από του επισημότερους δημογέροντες των Θηβών. Ασπάστηκε αμέσως τις ιδέες των Φιλικών και προσέφερε σημαντικές υπηρεσίες στη διαδικασία της έναρξης της Επανάστασης. Σε μεγάλη ηλικία υπηρέτησε πολιτικά την πατρίδα και εκλέχθηκε βουλευτής επαρχίας Θηβών.
- Ο **Οπλαρχηγός Βόγγλης** πολέμησε με τον Υψηλάντη στη Θήβα. Η πολιτεία μετά το θάνατο του το 1857 τον κατέταξε στο βαθμό του λοχαγού της φάλαγγας. Το τέλος του δεν άρμοζε για έναν αγωνιστή με τέτοια προσφορά γιατί πέθανε στις φυλακές.
- Ο **Μήτρος Μπινιάρης** γεννήθηκε στο Μορόκαμπο των Βαγίων το 1798 και όταν άρχισε η Επανάσταση του 1821 πολέμησε τους Τούρκους κατακτητές με

τόλμη και ανδρεία. Το 1825 μαζί με άλλους Θηβαίους αγωνιστές πήγε στην Κρήτη όπου πολέμησε γενναία τους Τούρκους. Το 1826 ακολούθησε τον Καραϊσκάκη στη νικηφόρο εκστρατεία του πολεμώντας στην Δομβραΐνα. Ο Μπινιάρης τίμησε με τους αγώνες του ολόκληρη τη Βοιωτία. Πέθανε το 1857 με τον βαθμό του αξιωματικού.

- Από τις πιο αγνές μορφές του απελευθερωτικού αγώνα ήταν ο **Πούλος Παναγιώτης** κατά των Τούρκων το 1821. Συμμετείχε ενεργά από την αρχή στην Επανάσταση των Ελλήνων για την απελευθέρωση από τους Τούρκους. Οι Θηβαίοι εκτιμώντας την προσφορά του στον απελευθερωτικό αγώνα, εξέλεξαν τον Παν. Πούλο Δημογέροντα και πληρεξούσιο. Εκπροσώπησε την επαρχία Θήβας μαζί με τον Νικ. Βρυζάκη στη Β' Εθνοσυνέλευση που πραγματοποιήθηκε το 1823 στην Επίδαυρο.
- Ο **Δούρος Λάμπρος Σωτήρης** ήταν υιός του μεγάλου αγωνιστή του 1821 Σωτηρίου Δούρου, γεννήθηκε το 1815 στο Πυρί της Θήβας. Διετέλεσε Δήμαρχος Θήβας από το 1850 μέχρι το 1855, μια εποικοδομητική πενταετία. Μικρό παιδί ακολούθησε τον πατέρα του στη Σαλαμίνα όπου είχε καταφύγει διωκόμενος από τους Τούρκους. Εκεί έμαθε τα πρώτα του γράμματα που ήταν καθοριστικά για την μετέπειτα πορεία του. Το Λάμπρο Δούρο τον συναντάμε ένορκο με τον τίτλο του πρώην Δημάρχου Θήβας έως τα βαθιά γεράματα του.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Σκοπός ενότητας

Σκοπός της ενότητας μας, είναι να παρουσιάσουμε τα γεγονότα της περιόδου 1922 και της Μικρασιατικής καταστροφής μέσα από τις οδούς της Θήβας καθώς και την ιστορία ορισμένων σημαντικών ονομάτων και περιοχών. Ένας από τους λόγους που επιλέξαμε να ασχοληθούμε με το συγκεκριμένο θέμα είναι το γεγονός ότι στην Θήβα υπάρχει ένας προσφυγικός συνοικισμός

Οδοί με τις οποίες ασχοληθήκαμε

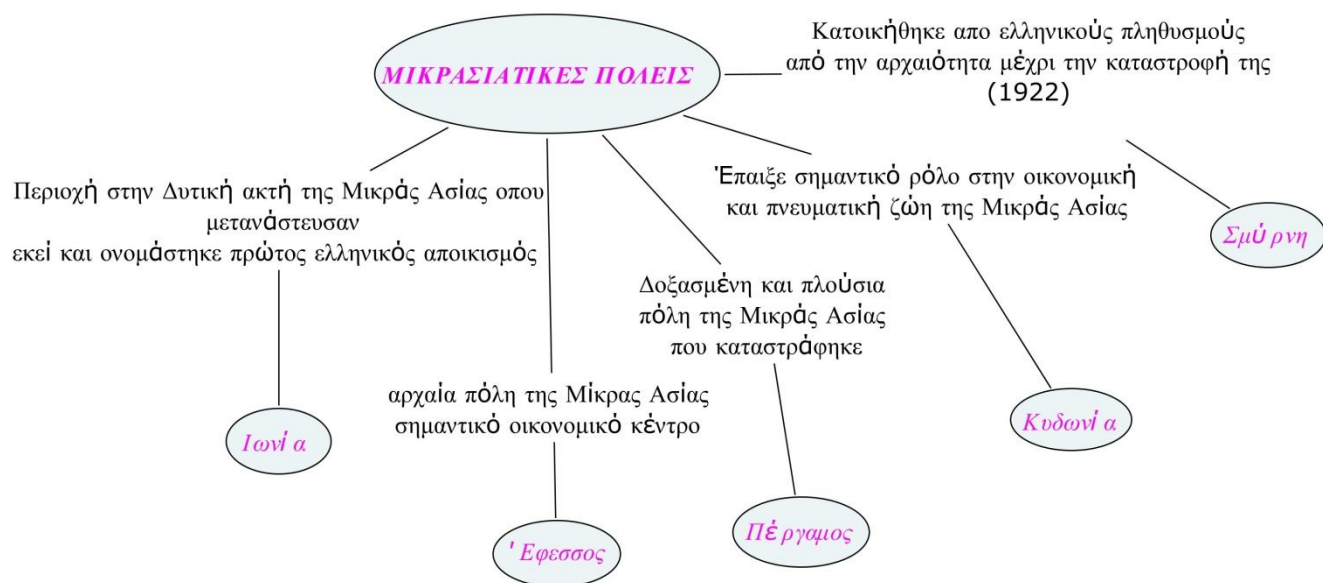
- Χρυσοστόμου Σμύρνης
- Γιαννακλαρά
- Έφεσος
- Περγάμου
- Κυδωνίας
- Ιωνίας
- Σμύρνης

Μικρασιατική Καταστροφή

Διάγραμμα 6 - Μικρασιατική Καταστροφή

Μικρασιατικές πόλεις

Διάγραμμα 7 - Μικρασιατικές Πόλεις

Φωτογραφικό υλικό

Εικόνα 22- ΟΔΟΣ ΕΦΕΣΟΥ

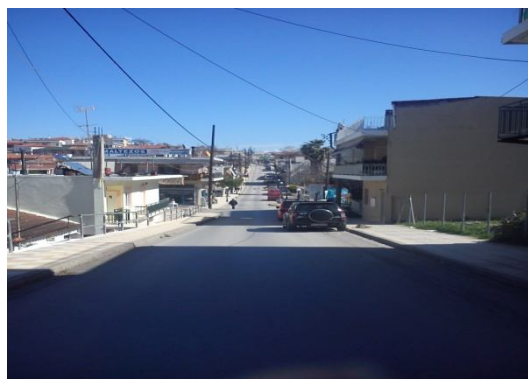
Εικόνα 23-ΟΔΟΣ ΚΥΔΩΝΙΑΣ

Εικόνα 24-ΟΔΟΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ

Εικόνα 25-ΟΔΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Εικόνα 26-ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ

Η Μικρασιατική καταστροφή είναι η μεγαλύτερη εθνική συμφορά στην Ιστορία του Νεότερου Ελληνισμού. Η κατάρρευση του μικρασιατικού πολιτισμού έγινε τον Αύγουστο του 1922, με βαρύτατες απώλειες και την διάλυση σχεδόν της ένδοξης

Στρατιάς της Μικράς Ασίας. Η πυρπόληση των Τούρκων είχε προκαλέσει πολλές σφαγές, λεηλασίες και άλλες φρικαλεότητες σε βάρος των χριστιανών Ελλήνων. Μαρτυρικές πορείες αιχμαλώτων των ομήρων πραγματοποιήθηκαν στο εσωτερικό της Ανατολής. Η προσπάθεια εξόντωσης συνολικά εκατοντάδων χιλιάδων Ελλήνων και Αρμενίων είχε ως αποτέλεσμα την εκδίωξη ανθρώπων και κατάσχεση περιουσιών από το μικρασιατικό έδαφος.

Ήδη πριν από την κατάρρευση του μετώπου τον Αύγουστο του 1922 σε πολλές περιοχές της Μικράς Ασίας οι ελληνικοί πληθυσμοί είχαν αρχίσει να εγκαταλείπουν τις πόλεις και τα χωριά τους. Στην Σμύρνη η κατάσταση επιδεινώθηκε απότομα στις 15 Αυγούστου δυο μόλις μέρες μετά την τουρκική επίθεση. Μια σύντομη ανακοίνωση ανέφερε την εκκένωση από το Ελληνικό στρατό. Ένα μεγάλο τμήμα της Μικράς Ασίας σε αυτή την χρονική περίοδο (1919-1922) καταλήφθηκε από τον ελληνικό στρατό.

Η εκστρατεία αυτή παρά την αρχική επιτυχία της κατέληξε στην Μικρασιατική καταστροφή που είχε σαν αποτέλεσμα τον διωγμό όλων των Ελλήνων που έμεναν εκεί. Ταχύτατα άρχισαν να κυκλοφορούν σε όλη την πόλη φήμες για καταστροφή. Στο μεταξύ η ένταση και η ανησυχία στη Σμύρνη καθημερινά μεγάλωναν καθώς έφθαναν από το εσωτερικό της Μικράς Ασίας τρένα με πρόσφυγες και στρατιώτες, ενώ άλλοι έκλειναν τους δρόμους που οδηγούσαν στη Σμύρνη και στα άλλα παραλιακά αστικά κέντρα.

Ο **μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος** έπαιξε σημαντικό ρόλο την περίοδο της Μικρασιατικής Καταστροφής. Ο Χρυσόστομος γεννήθηκε το 1867 στην Τρίγλια της Βιθυνίας στην Προποντίδα. Ήταν γιος του Νικολάου Καλαφάτη και της Καλλιόπης Λεμωνίδου. Εκείνος τις τελευταίες μέρες της Μικρασιατικής εκστρατείας φρόντισε ακατάπαυτα να ανακουφίζει τους πρόσφυγες που είχαν συσσωρευτεί στο προαύλιο του Μητροπολιτικού ναού της Αγίας Σοφίας. Ο Νουρεντίν που ήταν στρατηγός κατηγόρησε τον Χρυσόστομο για την στάση που πήρε κατά την διάρκεια της ελληνικής κατοχής της Σμύρνης και για την υποστήριξη που έδωσε στην μικρασιατική άμυνα πράξεις που ισοδυναμούσαν με προδοσία απέναντι στην οθωμανική αυτοκρατορία εφόσον ο Χρυσόστομος ήταν Τούρκος υπήκοος.

Το μαρτυρικό τέλος του Μητροπολίτη **Χρυσόστομου Σμύρνης(1922)** θεωρείται σαν το επιστέγασμα της φρικαλεότητας των Τούρκων εναντίων των χριστιανών. Καθώς τον κατηγόρησαν για την φιλελληνική του στάση, παραδόθηκε στο θυμωμένο

πλήθος οι οποίοι του ξερίζωσαν τα γένια, τον μαχαίρωσαν, διαμέλισαν και έσυραν το σώμα του μέχρι την Τούρκικη συνοικία όπου και τον πέταξαν στα σκυλιά.

Μία από τις πόλεις που αναφέρθηκαν στην ιστορία της Μικρασιατικής καταστροφής είναι και η **Έφεσος**. Ήταν αρχαία πόλη της Μικράς Ασίας που ίδρυσαν οι Ίωνες άποικοι από την Ελλάδα. Από τον 8^ο κιώλας αιώνα έγινε σημαντικό οικονομικό κέντρο της Μικρασίας. Αργότερα υποτάχτηκε στους Πέρσες.

Η **Πέργαμος**, ήταν μια δοξασμένη και πλούσια πόλη της επαρχίας στη Μικρά Ασία και πρωτεύουσα του ομώνυμου Βασιλείου. Βρισκόταν χτισμένη πάνω σε ένα μικρό λόφο (από τον οποίο πήρε το όνομά της, που σημαίνει φρούριο ή ακρόπολη). Τον 7ο αιώνα έγινε βυζαντινή επαρχία και το 1401 καταστράφηκε εντελώς από τον Ταμερλάνο και έμεινε για έναν αιώνα έρημη και ακατοίκητη.

Επιπλέον μία από τις νεότερες πόλεις της Μικράς Ασίας ήταν και η **Κυδωνία** που ιδρύθηκε στο τέλος του 16ου ή στις αρχές του 17ου αιώνα από κατοίκους της Λέσβου. Η ανάπτυξη όμως της πόλης υπήρξε ραγδαία και από τα μέσα του 18ου αιώνα έπαιξε σημαντικό ρόλο στην οικονομική και πνευματική ζωή της περιοχής.

Υπάρχουν ακόμα δύο πόλεις όπως η **Ιωνία** και η **Σμύρνη**. Η **Ιωνία** η οποία περιλάμβανε τις Ιωνικές αποικίες. Η περιοχή αυτή περιοριζόταν στο κεντρικό τμήμα της ανατολικής ακτής του Αιγαίου απέναντι από τα νησιά Χίο και Σάμο. Η περιοχή της Ιωνίας αποικίστηκε την περίοδο των μεγάλων μετακινήσεων στον ελλαδικό χώρο. Η μετανάστευση ελληνικών φύλων προς την δυτική ακτή της Μικράς Ασίας και προς τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου ονομάστηκε πρώτος ελληνικός αποικισμός.

Η **Σμύρνη** πρόκειται για μια από τις αρχαιότερες πόλεις και λιμένες της Μεσογείου της αρχαίας Ιωνίας. Ιδρύθηκε περί το 3000 π.χ και επέζησε μέχρι σήμερα. Στην μακραίωνη ιστορία της έχει αλλάξει δύο θέσεις πρώτη των προϊστορικών χρόνων που αναφέρει ο Στράβων στην παλαιά Σμύρνη και η δεύτερη που έκτισε ο Μέγας Αλέξανδρος και η επίγονοι αυτού κατά την ελληνιστική περίοδο. Κατοικήθηκε από ελληνικούς πληθυσμούς από την αρχαιότητα μέχρι και την καταστροφή της Σμύρνης το 1922 και την ανταλλαγή των πληθυσμών που ακολούθησαν μετά την συνθήκη της Λοζάνης.

Ένας Θηβαίος που πήρε μέρος στην Μικρασιατική εκστρατεία ήταν και ο **Περικλής Γιαννακλαράς** που καταγόταν από το Πυρί. Έλαβε μέρος στην Μικρασιατική

εκστρατεία ως στρατιώτης του ελληνικού στρατού και έπεσε ηρωικά μαχόμενος κατά την διάρκειά του.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Σκοπός ενότητας

Ο σκοπός της ενότητας μας είναι να παρουσιάσουμε, μέσα από τα ονόματα των οδών, το θρίαμβο της Εθνικής Αντίστασης της χώρας κατά την περίοδο 1941-1945 και τον Κυπριακό αγώνα από τη δεκαετία του 50. Παράλληλα, θα παραθέσουμε πληροφορίες για τους ανθρώπους του πνεύματος και της τέχνης της σύγχρονης Ελλάδας.

Αρχικά, στην πρώτη υπο-ενότητα « ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ » θα ασχοληθούμε με τις παρακάτω οδούς:

- Εθνικής Αντίστασης
- Γοργοποτάμου
- Διστόμου
- Δούρου
- Καραγιάννη
- Μαλιάτση
- Ματσαγούρα
- Μπούτσικου
- Τζώρτζη
- Τσουνή
- Χατζηλάμπρου
- Γεωργαλή

Στην δεύτερη υπο-ενότητα με τίτλο « ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ» θα παρουσιάσουμε τις οδούς:

- Κύπρου
- Μακαρίου
- Καραολή

Στην τρίτη υπο-ενότητα με τίτλο « ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ» θα μελετήσουμε στις εξής οδούς:

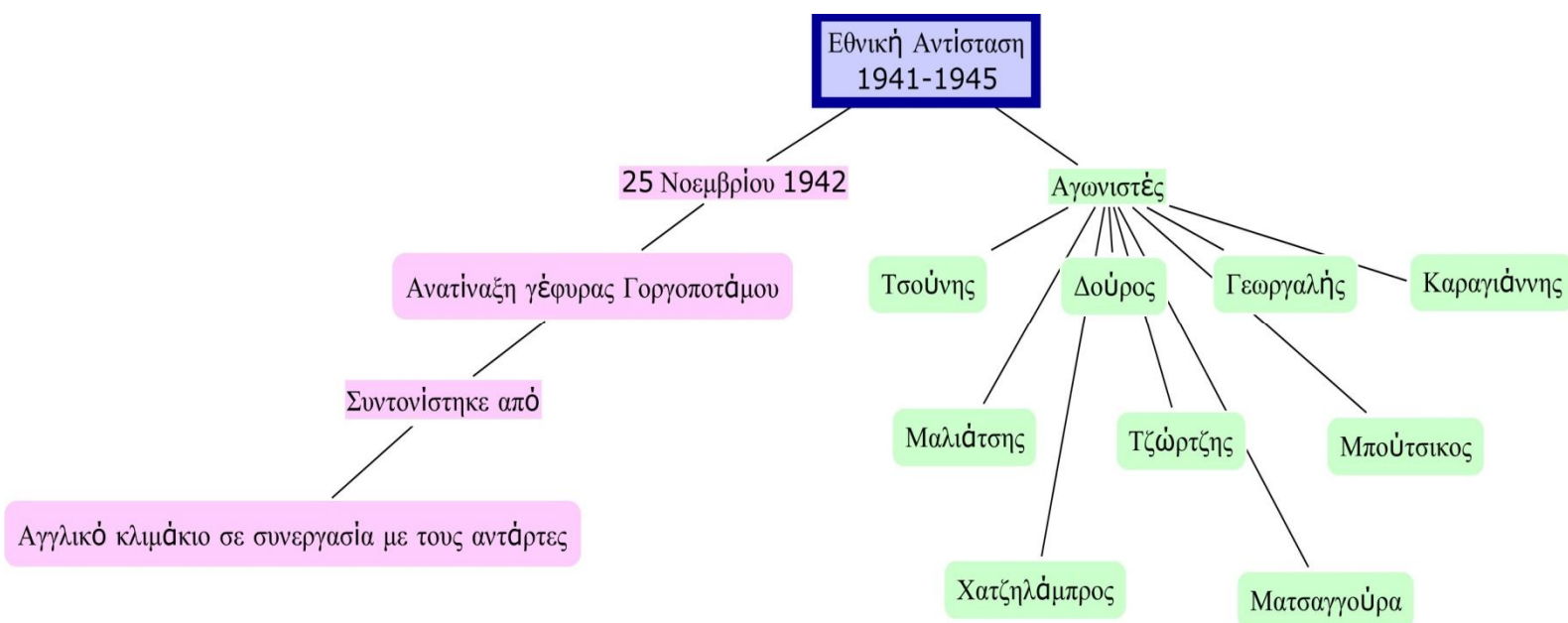
- ✠ Καρόλου Κουν
- ✠ Μελίνας Μερκούρης
- ✠ Κυβέλης
- ✠ Μαρίας Κάλλας
- ✠ Σεφέρη
- ✠ Ελύτη

Φωτογραφικό υλικό οδών

Εικόνα 27- Οδός Κυβέλης

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Διάγραμμα 28 -Εθνική Αντίσταση

Κατά τη διάρκεια της τριπλής κατοχής Γερμανίας, Βουλγαρίας και Ιταλίας το 1940-1945 ο ελληνικός λαός στη συντριπτική του πλειοψηφία και ανεξάρτητα από πολιτικές πεποιθήσεις, πολέμησε τους κατακτητές στις πόλεις και στα βουνά χωρίς να κάμπτεται από τις εκατόμβες των νεκρών. Ενώ η ελληνική βασιλική κυβέρνηση του Καΐρου ήταν εντελώς αποκομμένη από την χώρα, οι υπόδουλοι Έλληνες άρχισαν να αναζητούν τρόπους αντίστασης στον κατακτητή. Η πάλη για την επιβίωση του λαού ήταν ήδη μια πρώτη αυθόρμητη αντιστασιακή πράξη. Τα λαϊκά συσσίτια που άρχισαν να λειτουργούν με την πρωτοβουλία των πιο δραστήριων στοιχείων των διαφόρων επαγγελματικών οργανώσεων και συλλόγων των εργαζομένων αποτελούν την πρώτη νίκη που απόσπασε ο ελληνικός λαός από τους κατακτητές. Όμως το πρώτο αποτελεσματικό ράπισμα στα στρατεύματα κατοχής δόθηκε με το κατέβασμα της χιτλερικής σημαίας από την Ακρόπολη της Αθήνας. Τη νύχτα της 30^{ης} Μαΐου 1941 δύο νέοι φοιτητές, ο Μανώλης Γλέζος της Ανώτατης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών και ο Αποστόλης Σάντας της Νομικής, εκφραστές της ψυχικής διάθεσης όλου του ελληνικού λαού, σκαρφαλώνουν στον ιερό βράχο από την Β.Δ πλευρά και χωρίς να γίνουν αντιληπτοί από τη γερμανική φρουρά πλησιάζουν τον ιστό και κατεβάζουν τη γερμανική σημαία. Σιγά σιγά η αντίσταση άρχισε να

απλώνεται και να οργανώνεται, και να δημιουργούνται αντιστασιακές οργανώσεις όπως η Ε.Δ.Ε.Σ., η Ε.Α.Μ., η Ε.Λ.Α.Σ., η Ε.Ο.Ε.Α και η Ε.Κ.Κ.Α.

Κορυφαία στιγμή του αντιστασιακού αγώνα υπήρξε η ανατίναξη της γέφυρας του **Γοργοποτάμου**. Το Σεπτέμβριο του 1942 αγγλικό κλιμάκιο με αρχηγό το συνταγματάρχη Μάγερς αποβιβάζεται κρυφά στην Ελλάδα, έρχεται σε επαφή με τις διάφορες ανταρτικές ομάδες και κατορθώνει να συντονίσει τις ενέργειες τους.

Αποτέλεσμα του συντονισμού αυτού ήταν η ανατίναξη της γέφυρας του **Γοργοποτάμου**, στις 25 Νοεμβρίου 1942. Στην ανατίναξη έλαβαν μέρος 120 άντρες της Ε.Λ.Α.Σ., 65 των Ε.Ο.Ε.Α. και 12 Άγγλοι κάτω από την προσωπική καθοδήγηση του Άρη Βελουχιώτη και του Ναπολέοντα Ζέρβα. Η ανατίναξη της γέφυρας καθυστέρησε για αρκετές βδομάδες τον εφοδιασμό των Γερμανών που μάχονταν στην Αφρική, ανύψωσε το ηθικό των Ελλήνων και καταξίωσε τον ένοπλο αγώνα, στη συνείδηση των συμμάχων.

Αξιοσημείωτη ήταν και η συμμετοχή των Θηβαίων αγωνιστών στην Αντίσταση.

Ο **Δούρος Βασίλειος**, ο οποίος καταγόταν από το Πυρί της Θήβας. Ήταν αντιστασιακός, υπηρέτησε στο στρατό το 1940. Τον συνέλαβαν οι Γερμανοί στην Αθήνα μαζί με άλλους τέσσερις Θηβαίους τους οποίους μετέφεραν στις φυλακές Χαϊδαρίου. Εκτελέστηκαν από τους Γερμανούς το 1943, η ημερομηνία εκτέλεσης δεν έγινε ποτέ γνωστή.

Ο **Καραγιάννης Μανώλης** καταγόταν από το συνοικισμό της Θήβας από γονείς μικρασιάτες. Υπηρετούσε σε ένοπλη αντιστασιακή οργάνωση κατά των Γερμανών. Σκοτώθηκε στο Καπαρέλι της Θήβας το 1944 σε ηλικία είκοσι δύο χρονών.

Ο **Μαλιάτσης Στέφας** ταγματάρχης του εφεδρικού ΕΛΑΣ, καταγόταν από το χωριό Πύλη της Θήβας. Γεννήθηκε το 1900 και πέθανε το 1980. Έδρασε δυναμικά κατά τη διάρκεια του Β' παγκοσμίου πολέμου επικεφαλής ένοπλης ομάδας που είχε σκοπό την αντίσταση στη γερμανική και ιταλική κατοχή. Τολμηρός, γενναίος και με φωτεινό μυαλό ο Μαλιάτσης οδήγησε τους συμπατριώτες του στις 16-10-1943 στην ηρωική και ένδοξη μάχη της Πύλης. Μια μάχη σε ασυνήθιστο ηρωισμό, τόλμη και πίστη. Με εντολή του Στέφα οι συμπατριώτες του έσπασαν την αποθήκη όπλων του χωριού, εξοπλίστηκαν και επιτέθηκαν εναντίον των 140 επίλεκτων Γερμανών που πήγαν στο χωριό με σκοπό να «καθαρίσουν» την ανταρτοκρατούμενη περιοχή. Το αποτέλεσμα της μάχης ήταν 110 νεκροί Γερμανοί και 40 αιχμάλωτοι, ενώ οι Πυλιώτες έχασαν συνολικά έντεκα. Τους Πυλιώτες ενίσχυσαν και άλλοι ένοπλοι

αντιστασιακοί της περιοχής. Οι Γερμανοί σε αντίποινα έκαψαν και τα πέντε χωριά της περιοχής.

Ο **Μπούτσικος Ιωάννης** Θηβαίος αντιστασιακός, ανήκε στην οργάνωση ΕΛΑΣ. Εκτελέστηκε από τους Γερμανούς το Σεπτέμβρη του 1944 σε ηλικία 19 χρονών. Πιάστηκε σε γερμανικό μπλόκο μαζί με πολλούς άλλους Θηβαίους. Τους εκτέλεσαν στο Τάχι της Θήβας κοντά στο γήπεδο.

Ο **Τζώρτζης Γεώργιος** ήταν από τις πλέον εκλεκτές προσωπικότητες της Θήβας, γεννήθηκε το 1908. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και εργάστηκε ως δικηγόρος στη Θήβα. Συμμετείχε ενεργά στην Εθνική Αντίσταση κατά των γερμανικών και ιταλικών δυνάμεων κατοχής. Εκλέχτηκε δήμαρχος της Θήβας στις πρώτες εκλογές μετά την κατοχή.

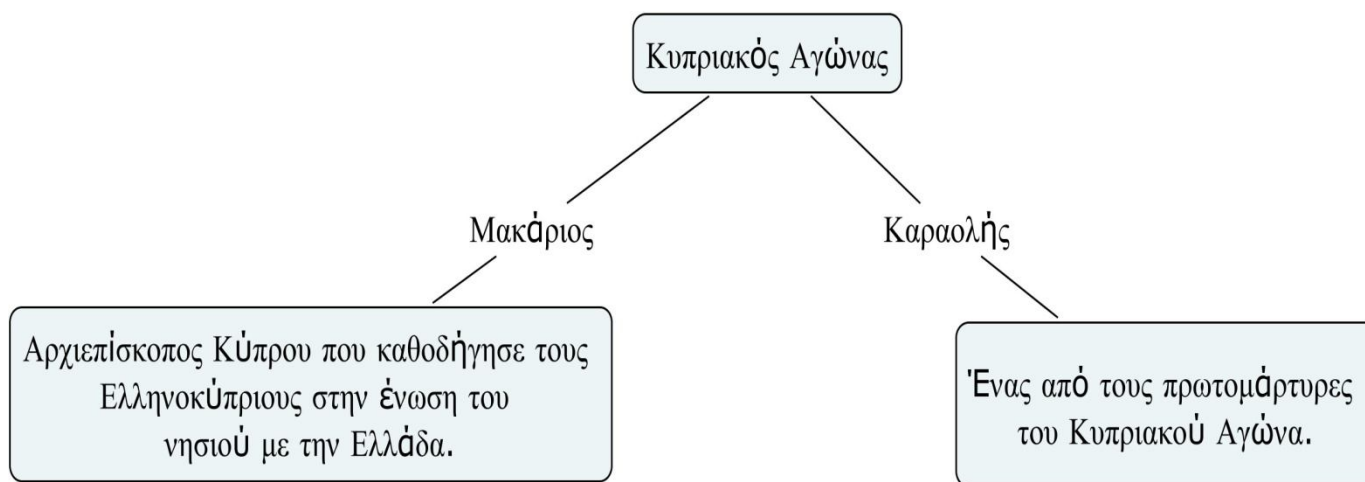
Ο **Τσουνής Δημήτριος** καταγόταν από το Πυρί της Θήβας. Ανήκε στην αντιστασιακή οργάνωση, της ΕΠΟΝ, τον συνέλαβαν οι Ιταλοί κατακτητές όταν έγραφε αντιστασιακά συνθήματα μαζί με άλλους Θηβαίους. Εκτελέστηκε στην Κάζα το 1942 από την Ιταλική φρουρά που τους μετέφερε στην Αθήνα, έπειτα από μία συμπλοκή που έγινε με ομάδα αντιστασιακών ανταρτών και ιταλογερμανών. Ήταν νέος 22 χρονών.

Ο **Χατζηλάμπρος Κώστας** καταγόταν από το προσφυγικό συνοικισμό της Θήβας από γονείς Μικρασιάτες. Πήρε μέρος στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο το 1941 ως στρατιώτης. Μετά την αποστράτευσή του κατατάχθηκε στην αντιστασιακή οργάνωση ΕΛΑΣ. Το 1943 συνελήφθη από τους Γερμανούς σε μπλόκο στην Αθήνα. Τον μετέφεραν στις φυλακές Χαϊδαρίου μαζί με άλλους τέσσερις Θηβαίους. Αργότερα τους εκτέλεσαν όλους. Ήταν νέος 23 χρονών.

Ο **Γεωργαλής Νικόλαος** καταγόταν από το συνοικισμό της Θήβας από γονείς Μικρασιάτες. Ανέπτυξε μεγάλη αντιστασιακή δράση κατά των Γερμανοϊταλικών κατακτητών. Σκοτώθηκε μετά την αποχώρηση των Γερμανών κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου, το 1946.

Η **Φωτεινή Ματσαγγούρα**, η οποία εκτελέστηκε κατά τη διάρκεια της γερμανοϊταλικής κατοχής στη χώρα μας την άνοιξη του 1944 από Γερμανό στρατιώτη μέσα στο σπίτι της στην περιοχή Βλάχικα Κονάκια. Όταν άνοιξε την πόρτα του σπιτιού της για να εξακριβώσει γιατί έκαναν θόρυβο τα κατοικίδια ζώα, τη σκότωσε ο Γερμανός που βρισκόταν εκεί προφανώς για να κλέψει. Ήταν πρωί Μάης του 1944. Τη στιγμή της δολοφονίας η Φωτεινή κρατούσε στην αγκαλιά της τη μικρή της κόρη δύο μηνών.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

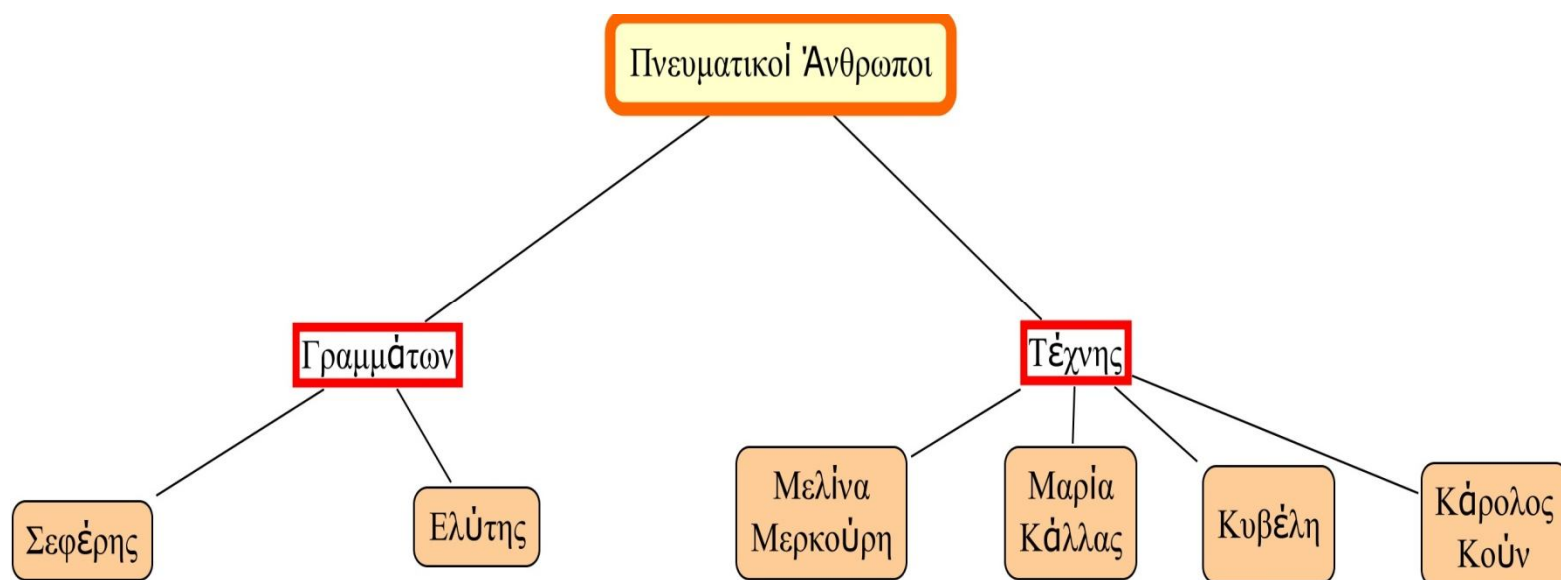
Διάγραμμα 29- Κυπριακός Αγώνας

Η Κύπρος μέχρι το 1950 βρισκόταν υπό την Βρετανική κυριαρχία, την ίδια δεκαετία όμως οι Ελληνοκύπριοι κάτω από την εμπνευσμένη καθοδήγηση του αρχιεπισκόπου **Κύπρου Μακαρίου Γ'** κηρύσσονται, με δημοψήφισμα, υπέρ της ένωσης του νησιού με την Ελλάδα. Ωστόσο η βρετανική κυβέρνηση αρνείται να δεχτεί τη θέληση του Κυπριακού λαού και μπροστά στην άρνηση αυτή η κυπριακή επαναστατική οργάνωση Εθνική Οργάνωση Κυπριών Αγονιστών (Ε.Ο.Κ.Α.), εξαπολύει ένοπλο αγώνα. Οι Άγγλοι αντιδρούν λυσσαλέα, εξορίζουν τον **Αρχιεπίσκοπο Μακάριο** στις Σευχέλλες, βασανίζουν και εκτελούν αγωνιστές και πυρπολούν χωριά. Μία από τις ηρωικές μορφές που «ζωντανεύουν» τον αγώνα του 1821 ήταν ο **Μιχαήλ Καραολής**. Ήταν ένας από τους πρωτομάρτυρες του Κυπριακού αγώνα, που βάσει αναπόδεικτης κατηγορίας, απαγχονίστηκε από τους Άγγλους, μαζί με τον αγωνιστή Ανδρέα Δημητρίου, στις 10 Μαΐου 1956.

Μετά από διαπραγματεύσεις υπογράφεται η συμφωνία της Ζυρίχης και του Λονδίνου (1959), η οποία αναγνώριζε την ανεξαρτησία της Κύπρου, αλλά παραχωρούσε στην Τουρκική μειονότητα πολλές εξουσίες. Στις 16 Αυγούστου 1960 η Κύπρος ανακηρύσσεται σε ανεξάρτητη δημοκρατία και ο **Αρχιεπίσκοπος Μακάριος**

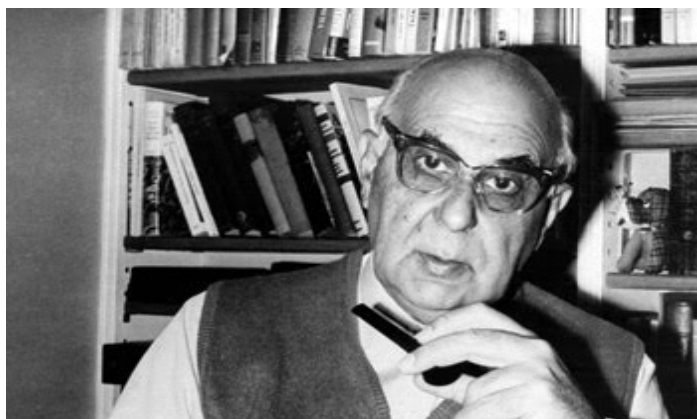
εκλέγεται πρώτος πρόεδρος. Μέχρι το 1974 το Κυπριακό πρόβλημα περνά από διάφορες φάσεις, για να καταλήξει, τον Ιούλιο-Αύγουστο, μετά το οργανωμένο από το δικτατορικό καθεστώς της Αθήνας πραξικόπημα κατά του **Μακαρίου** στην ανοιχτή επέμβαση της Τουρκίας και στην κατάληψη από τον Τουρκικό στρατό ολόκληρης της Βόρειας **Κύπρου**. Έκτοτε το Κυπριακό πρόβλημα παραμένει ανοιχτό με άμεση συνέπεια τη δημιουργία έντασης στις σχέσεις της Ελλάδας με την Τουρκία.

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Διάγραμμα 3 - Πνευματικοί Άνθρωποι

ΣΕΦΕΡΗΣ

Γιώργος Σεφέρης είναι το φιλολογικό ψευδώνυμο του Γιώργου Σεφεριάδη. Γεννήθηκε στις 29 Φεβρουαρίου 1900 στη Σμύρνη. Ο Σεφέρης έφυγε το 1914 για την Αθήνα, όπου και ο ποιητής τελείωσε το γυμνάσιο και εξακολούθησε τις νομικές σπουδές στο Παρίσι. Η ποίηση του Σεφέρη είναι διανοητική, επικολυρική, με αρμονική διάταξη και κλασσική απλότητα. Συναισθηματική και ρομαντική, αγκαλιάζει τα προβλήματα του σημερινού ανθρώπου. Μία πρώτη διάκριση, γνώρισε η ποίηση του Σεφέρη με το “ έπαθλο Παλαμά ”(1946) . Υστερότερα ήρθε η ονομασία του ως επιτίμου διδάκτορα στο Cambridge (1960) και τελικά το βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας το 1963.

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗ ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ... του Γιώργου Σεφέρη. Η βράβειυσή του με το βραβείο Νόμπελ, στις 24 Οκτωβρίου 1963.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Το πραγματικό όνομα του Οδυσσέα Ελύτη ήταν Οδυσσέας Αλεπουδέλης. Γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης το 1911 και πέθανε το 1996. Υπήρξε μία από τις πιο σημαντικές μορφές των γραμμάτων και των τεχνών, τόσο στη σύγχρονη Ελλάδα, όσο και ευρύτερα. Μάλιστα υπήρξε από τους τυχερούς, που το έργο τους αναγνωρίστηκε εν ζωή. Το 1979 του απονεμήθηκε το βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας. Αρχικά σπούδασε νομικά στο πανεπιστήμιο της Αθήνας, ενώ αργότερα παρακολούθησε και μαθήματα φιλοσοφίας στη Σορβόνη. Όπως ο ίδιος αποκαλύπτει, τα θέματα που τον απασχόλησαν στην ποιητική του δημιουργία και έχουν αποτελέσει σταθμούς στην εξέλιξή του είναι: το Αιγαίο, τα «Νέα Γράμματα», ο υπερρεαλισμός, τα καπρίτσια, τα όνειρα, η ηλιακή μεταφυσική, καθώς και μερικές φυσιογνωμίες, όπως ο Θεόφιλος και ο Κάλβος. Σημαντικό ρόλο στην ποίησή του παίζει η γυναικεία μορφή σαν ιδεώδες προσωποποιημένο με τη μορφή είτε μιας νέας κόρης είτε της μεγάλης μητέρας. Όλο του το έργο δε θα μπορούσε να καταταχθεί σε κάποια σχολή ή είδος, αλλά μπορούμε να πούμε ότι αναπτύσσεται με βάση τρεις άξονες: την πρόσφατη κοινωνική πραγματικότητα, την Ελλάδα με τις θάλασσές της και τον υπερρεαλισμό.

ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ

Τη

χαρακτήρισαν "τελευταία Ελληνίδα θεά" και "γυναίκα - φλόγα". Όλη της η ζωή ήταν γεμάτη όνειρα, ελπίδες, αγωνίες και αγώνες. Η Μελίνα Μερκούρη ήταν μια από τις σημαντικότερες Ελληνίδες του 20ού αιώνα. Υπήρξε πολύμορφη προσωπικότητα. Κορυφαία αγωνίστρια της Δημοκρατίας στον αγώνα κατά της χούντας (1967-1974). Σπουδαία ηθοποιός του θεάτρου και του κινηματογράφου με διεθνή καριέρα και με ερμηνείες που έχουν καταγραφεί στις σελίδες της Έβδομης Τέχνης. Πολιτικός που σημάδεψε με την παρουσία της τον πολιτισμό της Ελλάδας, τον έφερε στις πρώτες σελίδες των εφημερίδων. Πίστευε ακράδαντα ότι ο πολιτισμός είναι η βαριά βιομηχανία μας. Ότι είναι ένα σοβαρό εξαγωγίμο προϊόν και ότι έχει μεγάλη σημασία και αξία η ανάδειξή του.

Τα μεσάνυχτα της 21ης Απριλίου, ο Μάνος Χατζιδάκις τηλεφωνεί σε κείνη για να της πει ότι στην Ελλάδα έγινε στρατιωτικό πραξικόπημα. Η Μελίνα κάνει δηλώσεις στις τηλεοπτικές κάμερες των αμερικανικών μέσων μαζικής ενημέρωσης. "Σας παρακαλώ μην πάτε στη χώρα μου" λέει κλαίγοντας. Για τις δηλώσεις αυτές, η χούντα θα της αφαιρέσει την ελληνική ιθαγένεια στις 12 Ιουλίου του ίδιου χρόνου. Εκείνη θα απαντήσει με το ιστορικό πλέον : "Γεννήθηκα Ελληνίδα και θα πεθάνω Ελληνίδα. Ο Παττακός γεννήθηκε φασίστας και θα πεθάνει φασίστας". Θα συμμετάσχει σε διαδηλώσεις, απεργίες πείνας, συναυλίες και πολιτικές εκδηλώσεις. Η Μελίνα δίνει συνεντεύξεις, κάνει ομιλίες, τραγουδά ενάντια στους συνταγματάρχες. Η χούντα αντιδρά, απαγορεύει στην Ελλάδα τα τραγούδια της και δεσμεύει την περιουσία της. Τον Οκτώβριο του 1981, η Μελίνα Μερκούρη ορίζεται Υπουργός Πολιτισμού. Ένα από τα σημαντικότερα οράματα της, υπήρξε η επιστροφή στην Ελλάδα των Μαρμάρων του Παρθενώνα, που σύλησε και απέσπασε τον προηγούμενο αιώνα ο λόρδος Έλγιν και που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο. Έθεσε το θέμα επίσημα για πρώτη φορά ως Υπουργός Πολιτισμού τον Ιούλιο του 1982 στο Μεξικό, στη Διεθνή Διάσκεψη Υπουργών Πολιτισμού της UNESCO και δεν σταμάτησε να

αγωνίζεται γι' αυτό μέχρι το θάνατό της. "Πρέπει να καταλάβετε τι σημαίνουν τα Μάρμαρα του Παρθενώνα για μας", έλεγε. "Είναι το καμάρι μας. Είναι οι θυσίες μας. Είναι το υπέρτατο σύμβολο ευγένειας. Είναι φόρος τιμής στη δημοκρατική φιλοσοφία. Είναι η φιλοδοξία και το όνομά μας. Είναι η ουσία της ελληνικότητάς μας". Και " Αν με ρωτήσετε εάν θα ζω όταν τα Μάρμαρα του Παρθενώνα επιστρέψουν στην Ελλάδα, σας λέω πως ναι, θα ζω. Αλλά κι αν ακόμη δεν ζω πια, θα ξαναγεννηθώ".

Η Μελίνα έφυγε στις 6 Μαρτίου 1994 και κηδεύτηκε στις 10 Μαρτίου με τιμές Πρωθυπουργού.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΛΑΣ

Διάσημη Ελληνίδα υψίφωνος με παγκόσμια ακτινοβολία. Το πραγματικό της όνομα ήταν Μαρία Καλογεροπούλου. Γεννήθηκε από Έλληνες γονείς στη Νέα Υόρκη, στις 3 Δεκεμβρίου 1923.

Το 1936, η Μαρία και η μητέρα της ήρθαν στην Ελλάδα και εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα. Σε ηλικία 14 ετών εγγράφηκε στο Ωδείο της Αθήνας και παρακολούθησε μαθήματα τραγουδιού, με καθηγήτρια την φημισμένη Ισπανίδα Ελβίρα ντε Ιντάλγκο. Ως μαθήτρια η Κάλλας, εμφανίστηκε στη Λυρική σκηνή της Αθήνας, ερμηνεύοντας διάφορους ρόλους. Γρήγορα έλαμψε η μουσική ιδιοφυΐα της. Στις 27 Νοεμβρίου 1940, έκανε την πρώτη της επαγγελματική εμφάνιση. Το 1945, έφυγε για την Αμερική. Το 1947, πήγε στην Ιταλία, την πατρίδα του μελοδράματος. Την ίδια χρονιά εμφανίζεται στο Μιλάνο. Η Κάλλας κατάχτησε τη σκάλα του Μιλάνου, όπου δημιούργησε τους πιο μεγάλους ρόλους. Αναδείχτηκε ως η μεγαλύτερη υψίφωνος του 20ου αιώνα. Με τρόπο έξοχο και ανεπανάληπτο ερμήνευε και στο φεστιβάλ της

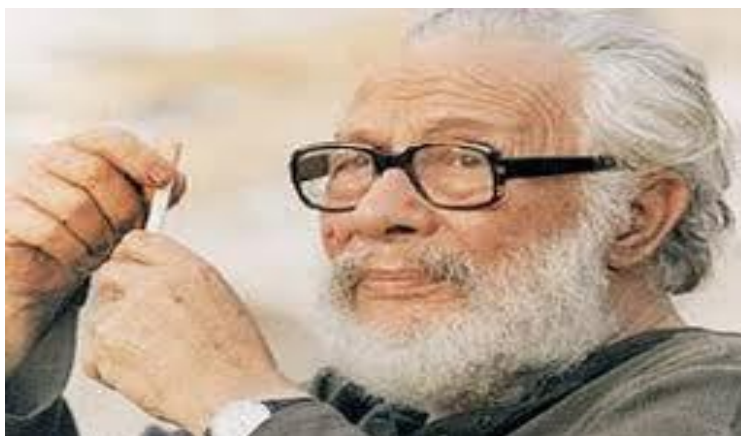
Επιδαύρου, το 1960 και 1961. το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου, που ήταν κατάμεστο, συγκλονίστηκε από την εξαίσια φωνή της και την ασύγκρατη υποκριτική τέχνη της. Η Μαρία Κάλλας πέθανε στο Παρίσι από καρδιακή προσβολή, στις 16 Σεπτεμβρίου 1977. Η σορός της αποτεφρώθηκε και κατά την επιθυμία της σκορπίστηκε στα νερά του Αιγαίου.

KYBEΛΗ ΑΝΔΡΙΑΝΟΥ

Ηθοποιός και θιασάρχης, που έγινε γνωστή κυρίως με το μικρό της όνομα και κυριάρχησε στο ελληνικό θέατρο κατά το πρώτο μισό του 20ου αιώνα. Η Κυβέλη ήρθε στον κόσμο το 1887. Η πρώτη κυρία του Ελληνικού Θεάτρου, όπως χαρακτηρίστηκε αποκλήθηκε, εμφανίστηκε σ' ένα ευρύτερο φάσμα ρεπερτορίου, με εντυπωσιακές πάντα επιτυχίες. Κατά καιρούς συνεργάστηκε με το Σπ. Μελά, την Κοτοπούλη, την Κατερίνα, το Εθνικό Θέατρο, το Κρατικό Θέατρο Β. Ελλάδος κ.α. Από τις τελευταίες εμφανίσεις της : «Το μυστικό της Κοντέσας Βαλέραινας», «Το νησί της Αφροδίτης».

ΚΑΡΟΛΟΣ ΚΟΥΝ

Διαπρεπής δάσκαλος του θεάτρου και σκηνοθέτης από την Προύσα. Μετά τις σπουδές του στη Πόλη εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και διορίστηκε ως καθηγητής Αγγλικών στο Κολέγιο Αθηνών, όπου, με την αγάπη του για το θέατρο, πρωτοανέβασε Σαίξπηρ σε μια εντυπωσιακή, από πλευράς σκηνοθετικής δουλειάς, παράσταση. Το 1933 ίδρυσε τη «Λαϊκή Σκηνή» και, τέλος, το 1942, το «Θέατρο Τέχνης» και τη Δραματική Σχολή, που έδωσε ολόκληρη σειρά από εκλεκτούς ηθοποιούς και σκηνοθέτες. Ο Κουν, που κινήθηκε σε όλο το φάσμα του θεατρικού ρεπερτορίου, συνέβαλε αποφασιστικά, με την ποιότητα του δραματολογίου και των παραστάσεων του, στην ανάπτυξη του νεοελληνικού θεάτρου. Πέθανε το 1987.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αμαλία Μεγαπάνου, Αθήνα 2006, «Πρόσωπα και άλλα κύρια ονόματα, μυθολογικά και ιστορικά έως τον 1^ο μ.Χ αιώνα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας», , Εκδ. Μουσείο Μπενάκη Έναστρον, σελ. 66, 91, 127, 394, 399, 449, 466, 478, 574, 730, 785-786, 806-807, 847
- Βασίλειος Άτσαλος, Ιωαννης Τραυλος κ.λ.π. «Ιστορία του ελληνικου εθνους» τόμος γ1, εκδοτική Αθηνων α.ε., σελ.191-193
- Β. Σκουλάτου, Ν. Δημακοπούλου, Σ. Κόνδη, 2006, «Ιστορία νεότερη και σύγχρονη (1789-1909)», Οργανισμός εκδόσεως διδακτικών βιβλίων, σελ. 23, 55, 69, 71, 81
- Α. Βακαλόπουλος, Κ. Βακαλόπουλος, Ι. Γιαννόπουλος, Α. Δεσποτόπουλος, Λ. Δρούλια, Ε. Κούκκου, Ε. Κουμαριανού, Σ. Παπαδόπουλος, Β. Σφυρόερας, 1975, «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους (Η Ελληνική Επανάσταση)»,τόμος ΙΒ', Εκδοτική Αθηνών, σελ. 8, 10, 12
- « Ιστορία του ελληνικού έθνους», τόμος ΙΕ', 1913-1941, σελ. 39, 40, 233, 236, 238, 239, 241, 246, 247.
- «Ιστορία Νεότερη και σύγχρονη», τεύχος Β' Γ' Ενιαίου Λυκείου, σελ. 92-103.
- Γιάννης Μ. Αλεξανδρόπουλος, 1998 «Μέσα από τους δρόμους της ιστορικές αναδρομές και μνήμες», σελίδες: 39, 49, 71, 87-88-89, 94, 127, 130, 133.
- Βιβλίο Γ' Ενιαίου Λυκείου τεύχος Β', «Ιστορία νεότερη και σύγχρονη», σελίδες: 268, 274, 279, 401-402.
- Γενική Ελληνική και παγκόσμια εγκυκλοπαίδεια «υδρόγειος» ,σελ.: 265, 270.

ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- www.Wikipedia.com
- www.sarantakos.com
- www.slideboom.com
- rentzeperi.blogspot.gr
- <http://www.artainfo.gr/nomosartas/artaprosopa/nikolaoskoufas/index.html>

- <http://www.patmosislandinfo.gr/patmos/history/emmanouilksanthos/index.html>
- <http://blacksea.ehw.gr/Forms/fLemmaBody.aspx?lemmaid=11151>
- biographies.nea-acropoli.gr
- <http://www.melinamercourifoundation.org.gr>